

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 08.04.2002
COM(2002)169 τελικό

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

για το Πρόγραμμα Daphne (2000 - 2003)

Ιανουάριος 2002

(SEC(2002) 338)

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	3
1. σκοπος της εκθεσης	5
2. ιστορικο	5
2.1. Γενικά	5
2.2. Σύντομη ανασκόπηση	6
2.3. Δεσμοί με άλλα προγράμματα	7
2.4. Σχετικά μέτρα και γεγονότα το 2000 και το 2001	8
3. πορεία του προγραμματος.....	10
3.1. Πρόσκληση υποβολής προτάσεων.....	10
3.2. Προϋπολογισμός	14
3.3. Καθοδήγηση και πληροφόρηση.....	15
3.4. Τύποι σχεδίων που επελέγησαν το 2000/2001	15
3.5. Παρακολούθηση και αξιολογήσεις.....	17
3.6. Διάδοση	18
4. αποτελεσματα και επιπτώσεις απο την πρωτοβουλια Daphne.....	19
5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	27
6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ (SEC(2002) 338).....	29

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζεται η πρόοδος του προγράμματος Daphne από την έγκρισή του τον Ιανουάριο 2000, και συνοπτική παρουσίαση των κυριότερων επιτευγμάτων του, όπως ζητήθηκε στο άρθρο 9 παράγραφος 2 της σχετικής απόφασης. Το Daphne έχει στόχο την αντιμετώπιση μιας ευρείας και αύξουσας ανησυχίας τόσο της κοινής γνώμης όσο και σε πολιτικό επίπεδο σχετικά με το θέμα της βίας. Προέκυψε μετά το παγκόσμιο συνέδριο με θέμα τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών επί χρήμασι που έγινε στη Στοκχόλμη το 1996. Στο πρόγραμμα αυτό καλύπτονται όλες οι μορφές βίας, συμπεριλαμβανομένων της οικογενειακής βίας, της βίας στα σχολεία, της βίας εις βάρος μειονοτήτων όπως οι ομοφυλόφιλοι, τα μειονεκτούντα άτομα, οι εθνικές μειονότητες κλπ.

Το πρόγραμμα Daphne αποτελεί ένα από τα βασικά στοιχεία που διαθέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της προτεραιότητας δημιουργίας ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, για την καταπολέμηση εγκλημάτων. Υπάρχουν και άλλα προγράμματα ή ενέργειες για την καταπολέμηση συγκεκριμένων αδικημάτων, και το πρόγραμμα Daphne συνδέεται με αυτά προκειμένου να αποκτήσει επαρκή συντονισμό και συνοχή.

Το πρόγραμμα

Το πρόγραμμα Daphne είχε, κατά τα δύο πρώτα χρόνια λειτουργίας του, πολύ μεγαλύτερη ανταπόκριση απ' ό,τι αναμενόταν. Το 2000 και το 2001 αντίστοιχα ζητήθηκαν από την Επιτροπή πάνω από 1500 και 1000 αιτήσεις συμμετοχής, και παρελήφθησαν από τις υπεύθυνες υπηρεσίες 415 και 207 προτάσεις για χρηματοδότηση συνολικού ύψους 40 εκατ. ευρώ και 22 εκατ. ευρώ (από κονδύλιο του προϋπολογισμού ύψους 5 εκατ. ευρώ). Αυτή η εντυπωσιακή ανταπόκριση καταδεικνύει ότι το πρόγραμμα ανταποκρίνεται σαφώς σε έκδηλη ανάγκη του εθελοντικού τομέα. Πρόδρομος του προγράμματος Daphne, η πρωτοβουλία Daphne είχε ήδη χρηματοδοτήσει 149 σχέδια (συνολικού ύψους 11 εκατ. ευρώ) κατά το διάστημα 1997-1999. Κατά τα δύο πρώτα έτη του προγράμματος Daphne προστέθηκαν άλλα 73 νέα σχέδια. Αυτά τα δύο πρώτα έτη σημείωσαν σαφή βελτίωση από άποψη ανάπτυξης της πολιτικής καθώς και ως προς τις πρακτικές λύσεις θεμάτων που συνδέονται με τη βία και τις επιχειρησιακές εφαρμογές τους σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι εντός των καλύτερων δυνατών συνθηκών, η Επιτροπή αποδίδει ιδιαίτερη προσοχή στην παρακολούθηση της προόδου και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται από τα χρηματοδοτούμενα σχέδια. Όλα τα σχέδια υπόκεινται σε ατομική παρακολούθηση και αξιολόγηση κατά τη φάση εφαρμογής τους, και στο τέλος κάθε έτους υποβάλλεται συνοπτική έκθεση.

Τα αποτελέσματα

Στο δεύτερο παγκόσμιο συνέδριο με θέμα τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών επί χρήμασι, που έγινε στη Γιοκοχάμα τον Δεκέμβριο 2001, έγινε σαφής μνεία στο πρόγραμμα Daphne, τα σχέδιά του και τα αποτελέσματά του που αναγνωρίστηκαν, τόσο στο χώρο της Ευρώπης όσο και πέρα από αυτόν, ως σημαντικότερο εργαλείο προγραμματισμού για την καταπολέμηση της βίας. Ο μακρύς κατάλογος δραστηριοτήτων των σχεδίων, που περιλαμβάνει μεταξύ άλλων καινοτόμους μεθόδους για πρόληψη, συνεργασία, ανταλλαγές, δικτύωση, ανάπτυξη νέων προτύπων και διάδοση των βέλτιστων πρακτικών, έχει ήδη αρχίσει να έχει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στις ΜΚΟ και στις δραστηριότητες των διάφορων φορέων στην Ευρώπη.

Αυτό που εντυπωσιάζει πάραυτα τον αναγνώστη των τελικών εκθέσεων αξιολόγησης, ή εκ των υστέρων παρακολούθησης, είναι ότι οι οργανώσεις έχουν αποκομίσει σημαντικά οφέλη, βασικά από τη συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκές εταιρικές σχέσεις. Είτε αποκτώντας γνώσεις επί της ουσίας είτε βελτιώνοντας τις ικανότητές τους για συντονισμό και διαχείριση, ή ακόμα σε ότι αφορά την εξωτερική τους προβολή, όλες ωφελήθηκαν τελικά σε σημαντικό βαθμό. Ο ίδιος ο μηχανισμός δικτύωσης έχει κιόλας κάποια επίπτωση: δημιουργεί επαφές μεταξύ των οργανώσεων και τους ωθεί σε συνεργασία, πράγμα που έχει ως αποτέλεσμα σημαντικές διαφορές στον τρόπο εργασίας των

οργανώσεων, οι οποίες από τη φύση τους ξεκινούν γενικά από ανταγωνιστική θέση. Εξάλλου, οι εταιρικές αυτές σχέσεις έχουν οδηγήσει σε αποτελεσματικότερο προγραμματισμό, αποφεύγοντας με τον καιρό επανάληψη των ενεργειών και σπατάλη πόρων. Κατά συνέπεια, το πρόγραμμα Daphne μπορεί να θεωρηθεί επιτυχές ως προς το ότι συνεχίζει την κινητοποίηση του τομέα των ΜΚΟ σε κάθε επίπεδο, καταλήγοντας σε πολλές νέες εταιρικές σχέσεις και συμμαχίες που συνεργάζονται προς συνεκτικότερες ευρωπαϊκές πολιτικές για την καταπολέμηση της βίας.

Κατά τα δύο πρώτα έτη της λειτουργίας του, βασιζόμενο πάντα στην τριετία 1997-1999 της πρωτοβουλίας Daphne, αυτό το πρόγραμμα της ΕΕ συνέβαλε ουσιαστικά στην ανάπτυξη κοινοτικής πολιτικής για την καταπολέμηση της βίας, της εμπορίας ανθρώπων, της σεξουαλικής κακοποίησης και της πορνογραφίας, με συνέπειες που υπερβαίνουν κατά πολύ τα όρια της Ευρώπης.

1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Το άρθρο 9 παρ. 2 της απόφασης αριθ. 293/2000/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹ για τη θέσπιση του προγράμματος Daphne ορίζει ότι κατά το δεύτερο έτος του προγράμματος η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έκθεση αξιολόγησης.

Στην παρούσα έκθεση παρουσιάζεται η πρόοδος του προγράμματος Daphne από την έγκρισή του τον Ιανουάριο 2000, και συνοπτική παρουσίαση των κυριότερων επιτευγμάτων του. Το επίκεντρο ευρίσκεται κυρίως στη δομή και τη διαχείριση του προγράμματος. Τα σχέδια που χρηματοδοτούνται από το πρόγραμμα Daphne (2000-2003) επελέγησαν το φθινόπωρο 2000 και τέθηκαν σε εφαρμογή τον Δεκέμβριο 2000/Ιανουάριο 2001, με διάρκεια τουλάχιστον ενός έτους. Για τον λόγο αυτό, τα σχέδια δεν είχαν ακόμα ολοκληρωθεί κατά την εκπόνηση της έκθεσης και συνεπώς δεν μπορεί να γίνει σχολιασμός των αποτελεσμάτων τους. Η τελική έκθεση, που θα γίνει στο τέλος του προγράμματος Daphne (τέλος του 2003), θα περιλαμβάνει την ανάλυση των εν λόγω σχεδίων.

Η έκθεση πάντως περιλαμβάνει εις βάθος ανάλυση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από την παλαιότερη πρωτοβουλία Daphne (1997-1999), και έτσι υπερβαίνει τις απαιτήσεις του άρθρου 9 παρ. 2 της απόφασης αριθ. 293/2000/ΕΚ. Αυτό γίνεται στο πλαίσιο της μέριμνας της Επιτροπής για πλήρη διαφάνεια. Η παρουσίαση παλαιότερων επιτευγμάτων είναι και αυτή χρήσιμη διότι λόγω της ομοιότητας της πρωτοβουλίας και του προγράμματος Daphne, τα διδάγματα από προηγούμενα σχέδια Daphne ισχύουν πάντοτε και για τα έτη 2000 και 2001. Παραδείγματα από σχέδια της περιόδου 1997-1999 είναι επίσης αντιπροσωπευτικά των σχεδίων που επελέγησαν κατά την περίοδο 2000-2001.

2. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

2.1. Γενικά

Ο σκοπός του προγράμματος Daphne είναι να στηρίξει τις οργανώσεις και τις τοπικές δημόσιες αρχές στο έργο της προστασίας γυναικών και παιδιών, και να προλάβει τις εκδηλώσεις βίας εις βάρος τους. Το Daphne προσφέρει στο έργο αυτό προστιθέμενη αξία στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ενθαρρύνει την ανταλλαγή ιδεών και των βέλτιστων πρακτικών με τον σχηματισμό δικτύων και εταιρικών σχέσεων και την εφαρμογή πιλοτικών σχεδίων.

Το πρόγραμμα Daphne έχει στόχο την αντιμετώπιση μιας ευρείας και αύξουσας ανησυχίας τόσο της κοινής γνώμης όσο και σε πολιτικό επίπεδο σχετικά με το θέμα της βίας. Προέκυψε μετά το παγκόσμιο συνέδριο με θέμα τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών επί χρήμασι που έγινε στη Στοκχόλμη το 1996, καθώς και τα γεγονότα που εξελίχθηκαν στο Βέλγιο εκείνο το ίδιο καλοκαίρι, που έστρεψαν την προσοχή προς μία συγκεκριμένη μορφή βίας: τη σεξουαλική βία εις βάρος παιδιών και νέων υπό μορφή απαγωγής, ασέλγειας και εκμετάλλευσης και εμπορίας για σεξουαλικούς σκοπούς. Αυτές οι μορφές σεξουαλικής βίας διαπράττονται επίσης συχνότατα εις βάρος γυναικών, και καταδικάστηκαν στη διακήρυξη και το πρόγραμμα δράσης που εγκρίθηκε από την Τέταρτη Παγκόσμια Συνδιάσκεψη Γυναικών στο Πεκίνο το 1995. Στην ανακοίνωσή της με θέμα την εμπορία γυναικών με σκοπό τη

---

¹ ΕΕ L34 της 9/2/2000, σ.1.

σεξουαλική εκμετάλλευση (1996), η Επιτροπή τόνισε το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι ΜΚΟ στην καταπολέμηση της εμπορίας και στην παροχή βοήθειας στα θύματα. Εντούτοις, και άλλες μορφές βίας εμπλέκονται στο φαινόμενο της σεξουαλικής βίας, όπως, για παράδειγμα, η οικογενειακή βία που συχνά οδηγεί παιδιά και νέους στη σωματεμπορία και τα καθιστά, αυτά τα ίδια, θύτες.

Η σεξουαλική βία δεν είναι η μοναδική μορφή βίας που αντιμετωπίζεται μέσω του προγράμματος Daphne. Καλύπτονται όλες οι μορφές βίας, μεταξύ των οποίων η οικογενειακή βία, η βία μεταξύ ίσων, η βία εντός ιδρυμάτων (για παράδειγμα σε οικοτροφεία ή σχολεία), η βία εις βάρος ομάδων μειονοτήτων όπως οι ομοφυλόφιλοι, τα μειονεκτούντα άτομα, οι εθνικές μειονότητες κλπ.

Αυτή η παιδεία βίας διαδίδεται και σε άλλα μέρη της κοινωνίας. Είναι π.χ. εμφανέστατη στα σχολεία, σε αστικές και αγροτικές περιοχές, έχει συχνά την τάση να πλήττει μέλη μειονοτήτων ή μειονεκτικών ομάδων. Η σεξουαλική, η ψυχολογική και η σωματική βία αποτελούν ένα θανάσιμο συνοθύλευμα κακοποίησης που βλάπτει σοβαρά την υγεία στην ευρύτατη δυνατή έννοια, τη φυσική, πνευματική και κοινωνική ευμάρεια όσων υφίστανται τη βία, ενώ μειώνει την ικανότητα της κοινωνίας να ενεργεί αποτελεσματικά και να επιτυγχάνει τις δυνατότητές της, τώρα και στο μέλλον.

2.2. Σύντομη ανασκόπηση

Η πρωτοβουλία Daphne εγκαινιάστηκε το 1997 από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με ένα κονδύλιο προϋπολογισμού ύψους 3 εκατ. ευρώ για τη χρηματοδότηση μέτρων για την καταπολέμηση της βίας εις βάρος παιδιών, εφήβων και γυναικών. Χρηματοδότησε μέτρα για τη στήριξη μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) και του εθελοντικού τομέα που ενεπλάκετο στον αγώνα κατά της βίας. Η πρωτοβουλία Daphne λειτούργησε υπό την αιγίδα της Επιτροπής επί 3 έτη (1997-1999), με προϋπολογισμό 3 εκατ. ECU το 1997 και 1998 και € 5 εκατ. το 1999.

Στις 24 Ιανουαρίου 2000 ενεκρίθη το πρόγραμμα Daphne για να συνεχίσει τη δράση, με προϋπολογισμό 20 εκατ. ευρώ και για την περίοδο 2000-2003.

Το Daphne στηρίζεται στην αναγνώριση της βίας ως έγκλημα και απειλή για μια υγιή κοινωνία, και αντιμετωπίζει το φαινόμενο με μια προσέγγιση που βασίζεται στο θύμα.

Το νέο πρόγραμμα Daphne (2000-2003) διαφέρει από την παλαιότερη πρωτοβουλία ως προς τρεις κύριους λόγους:

- δεν περιορίζεται πλέον στις ΜΚΟ και τον εθελοντικό τομέα: τώρα μπορούν να προτείνουν τη συμμετοχή τους και οι τοπικοί δημόσιοι φορείς,
- είναι ανοικτό για τις υποψήφιες χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, καθώς και την Κύπρο, τη Μάλτα και την Τουρκία και τις χώρες ΕΖΕΣ,
- μπορούν να χρηματοδοτηθούν πολυετή σχέδια (διάρκειας 2-3 ετών), ενώ μέχρι το 1999 τα σχέδια περιορίζονταν σε 12 μόνο μήνες.

Το πρόγραμμα Daphne περιλαμβάνει μέτρα για την προστασία τριών κατηγοριών αποδεκτών (παιδιά, έφηβους και γυναίκες) και για την πρόληψη της βίας εις βάρος τους. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται:

- σύσταση δικτύων σε ευρωπαϊκό επίπεδο με τις ΜΚΟ, και ενθάρρυνση της συνεργασίας μεταξύ ΜΚΟ και των αρμοδίων αρχών,
- μέτρα για την προστασία στοχοθετημένων ομάδων και την πρόληψη της βίας εις βάρος τους,
- μελέτες και έρευνες για την επισήμανση των αιτίων της βίας, μέθοδοι παρέμβασης που εμπλέκει την πρόληψη της βίας και τη στήριξη και επανένταξη των θυμάτων,
- ανταλλαγή πληροφοριών και βέλτιστων πρακτικών,
- διάδοση πληροφοριών, καθώς και σεμινάρια, διασκέψεις, γραπτό και οπτικοακουστικό υλικό,
- οργάνωση εκστρατειών ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης αλλά και των θυμάτων, των ενδεχόμενων θυμάτων και όσων εργάζονται με τα εν λόγω άτομα.

2.3. Δεσμοί με άλλα προγράμματα

Το πρόγραμμα Daphne αποτελεί ένα από τα βασικά στοιχεία που διαθέτει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο πλαίσιο της προτεραιότητας δημιουργίας ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, για την καταπολέμηση εγκλημάτων. Υπάρχουν και άλλα προγράμματα ή ενέργειες για την καταπολέμηση συγκεκριμένων αδικημάτων, και το πρόγραμμα Daphne συνδέεται με αυτά προκειμένου να αποκτήσει επαρκή συντονισμό και συνοχή.

Το Daphne συμπληρώνει το **πρόγραμμα STOP²** ως προς το ότι αναγνωρίζει το έργο των ΜΚΟ και του εθελοντικού τομέα σε τοπικό επίπεδο, επί πλέον του δημόσιου τομέα και των αρχών δίωξης της βίας ή της εμπορίας ανθρώπων (δικαστικό σώμα, αστυνομικές δυνάμεις κλπ.), και ως προς το ότι αποσκοπεί στη σύσταση δικτύων συνεργασίας μεταξύ όλων αυτών των ποικίλων τομέων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Επιπροσθέτως, το Daphne καλύπτει όλες τις μορφές βίας και όχι μόνο, όπως στην περίπτωση του STOP, την εμπορία ανθρώπων και τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών. Για το λόγο αυτό, αποσκοπεί στη βοήθεια όλων των θυμάτων και δυνάμει θυμάτων της βίας, ανεξάρτητα από το σεξουαλικό χαρακτήρα της.

Μια δράση για τον **παιδεραστικό σεξουαλικό τουρισμό** τίθεται σε εφαρμογή με δραστηριότητες όπως η συμμετοχή σε τουριστικά σαλόνια, εκστρατείες ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, πιστοποιημένους κώδικες συμπεριφοράς για τουριστικούς πράκτορες, κλπ.

Η **Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία για τη δημοκρατία και τα ανθρώπινα δικαιώματα** στηρίζει επίσης ενέργειες για την προστασία παιδιών - εκτός Ένωσης όμως - όπως, το 2000, τη χορήγηση πάνω από 1 εκατ. ευρώ σε σχέδια για την καταπολέμηση της εμπορίας παιδιών, τις σύγχρονες μορφές δουλείας και την εκμετάλλευση ανηλίκων στη Γκαμπόν, το Βενίν, το Τόγκο και τη Νιγηρία.

Ένα πρόγραμμα δράσης (1999-2002) για την προαγωγή **της ασφαλέστερης χρήσης του Διαδικτύου** περιλαμβάνει την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας.

Το πρόγραμμα **Οδυσσέας³** αποσκοπεί στην επέκταση και ενίσχυση της υφιστάμενης συνεργασίας σε θέματα χορήγησης ασύλου και μετανάστευσης στα κράτη μέλη της Ένωσης,

² Πρόγραμμα STOP, ΕΕ L 322 της 12.12.1996 και Πρόγραμμα STOP II, ΕΕJ L 186 της 7/7/2001

³ Κοινή Δράση 98/244/ΔΕΥ, ΕΕ L 99 της 31/3/1998

και συμπληρώνει το Daphne, που αντιμετωπίζει και αυτό την μετανάστευση και τη χορήγηση ασύλου αλλά από τη σκοπιά της βίας εις βάρος μεταναστών στις στοχοθετημένες ομάδες του.

Καθένα από αυτά τα προγράμματα ασχολείται με κάποιο σημαντικό τμήμα βίας συμπεριφοράς. Το Daphne όμως έχει ως ενδιαφέρον χαρακτηριστικό ότι συγκεντρώνει όλα αυτά τα θέματα, γεγονός που προσφέρει μια κοινή προσέγγιση και την απαραίτητη διασύνδεση μεταξύ όλων αυτών των διαφόρων μορφών βίας.

2.4. Σχετικά μέτρα και γεγονότα το 2000 και το 2001

Από την έγκριση του προγράμματος Daphne τον Ιανουάριο 2000, η περίοδος 2000-2001 χαρακτηρίστηκε από μακρά παράθεση κοινοτικών μέσων και ενεργειών που συνδέονται με εγκλήματα σχετικά με τη βία. Αυτό καταδεικνύει ότι ο αγώνας κατά της βίας εις βάρος παιδιών και γυναικών ευρίσκεται πάντα μεταξύ των πρώτων θεμάτων στο πολιτικό πρόγραμμα δράσης στην ΕΕ.

Στις 30 Μαρτίου 2000, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε σε ψήφισμά του⁴ την εφαρμογή των μέτρων της Επιτροπής για την καταπολέμηση παιδεραστικού σεξουαλισμού τουρισμού, επαναλαμβάνοντας και πάλι ότι ο παιδεραστικός σεξουαλικός τουρισμός αποτελεί εγκληματική ενέργεια συνδεδεμένη στενά με τις εγκληματικές ενέργειες της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας.

Τον Απρίλιο 2000, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ζήτησε, σε νομοθετικό ψήφισμα⁵, να αναληφθεί νομοθετική δράση για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδικής πορνογραφίας, στην οποία να περιλαμβάνονται κοινοί ορισμοί, ποινικοί χαρακτηρισμοί και κυρώσεις.

Τον Μάιο 2000, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε απόφαση για την καταπολέμηση της παιδικής πορνογραφίας στο Διαδίκτυο⁶. Η απόφαση αυτή αποσκοπεί στην προαγωγή των αποτελεσματικών ανακρίσεων και διώξεων αδικημάτων, και περιλαμβάνει, για παράδειγμα, άρθρα για τη σύσταση ειδικευμένων μονάδων στις υπηρεσίες επιβολής του νόμου, την κοινοποίηση ορισθέντων σημείων επαφής επί 24ώρου βάσεως, και τη συνεργασία μεταξύ της βιομηχανίας του Διαδικτύου και των κρατών μελών, προκειμένου να εξεταστούν τα ενδεδειγμένα μέτρα για την εξάλειψη της παιδικής πορνογραφίας από το Διαδίκτυο.

Από τις 4 έως 6 Μαΐου 2000, η πορτογαλική προεδρία της ΕΕ οργάνωσε στη Λισσαβόνα διάσκεψη με θέμα "Βία σε βάρος των γυναικών: Μηδέν ανοχή - Περάτωση της ευρωπαϊκής εκστρατείας". Η διάσκεψη κατέληξε στη διατύπωση συστάσεων προς την Επιτροπή για θέματα σχετικά με τη βία εις βάρος των γυναικών, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον της στους εξής βασικούς τομείς: εκπαίδευση και πρόληψη, ανακοπή της βίας, πρόληψη της επανάληψής της, παροχή στήριξης στα θύματα⁷.

Τον Ιούνιο 2000, η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, σε ειδική σύνοδο στη Νέα Υόρκη, εξέτασε την πρόοδο που σημειώθηκε μετά τη διάσκεψη του Πεκίνου. Έχουν πραγματοποιηθεί μερικά σημαντικά βήματα και το Τελικό Έγγραφο⁸ περιλαμβάνει ορισμένες

---

⁴ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, A5-0052/2000

⁵ Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, A5-0090/2000

⁶ Επίσημη Εφημερίδα L 138 της 9.6.2000, σ.1.

⁷ Violencia contra as Mulheres: Tolerancia Zero; Conferencia Europeia, Λισσαβόνα 2000.

⁸ Σχέδιο ψηφίσματος II. Περαιτέρω ενέργειες και πρωτοβουλίες για την εφαρμογή της Διακήρυξης του Πεκίνου, και πρόγραμμα δράσης. UN 2000.

προτάσεις της ΕΕ⁹, μεταξύ των οποίων την υποχρέωση των κρατών μελών να καταπολεμούν τη βία εις βάρος γυναικών.

Από τα σημαντικότερα γεγονότα στο δεύτερο ήμισυ του 2000, η διακήρυξη του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στις 7 Δεκεμβρίου, έχει ιδιαίτερη σημασία. Περιλαμβάνει συγκεκριμένες διατάξεις για την προαγωγή της ισότητας των φύλων, καθώς επίσης και για την καταδίκη της δουλείας και της καταναγκαστικής εργασίας, και την προστασία των παιδιών, όπως ορίζεται στα άρθρα 3, 5, 20, 21, 24 και 32¹⁰.

Τον Δεκέμβριο 2000, η Επιτροπή ενέκρινε ανακοίνωση με τίτλο "Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών: δύο προτάσεις απόφασης-πλαίσιο"¹¹. Η μία πρόταση επικεντρώνεται στην εμπορία ανθρώπων και η άλλη στη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και την παιδική πορνογραφία, ενώ και οι δύο προβάλλουν την προσέγγιση της ποινικής νομοθεσίας των κρατών μελών καθώς και των ποινικών διαδικασιών. Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωση κατέληξε σε μια πρώτη συμφωνία επί της προτάσεως για την εμπορία ανθρώπων τον Σεπτέμβριο 2001, στην οποία περιλαμβάνεται ορισμός του αδικήματος της εμπορίας με πρότυπο τον ορισμό του πρωτοκόλλου των Ηνωμένων Εθνών για την εμπορία ανθρώπων του 2000, καθώς και το ανώτατο επίπεδο κυρώσεων που είναι όχι λιγότερο από 8 έτη. Η βελγική προεδρία κατέβαλε, κατά το δεύτερο ήμισυ του 2001, σοβαρές προσπάθειες σχετικά με την πρόταση για τη σεξουαλική εκμετάλλευση των παιδιών και την παιδική πορνογραφία και κατέληξε σε πολιτική συμφωνία επί των άρθρων για τους ορισμούς. Η ισπανική προεδρία θα συνεχίσει με τα άρθρα σχετικά με τις ποινές κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2002.

Επίσης τον Δεκέμβριο 2000, σε σύσκεψη στο Παλέρμο, η Επιτροπή και τα 15 κράτη μέλη υπέγραψαν πρωτόκολλο των ΗΕ που καλύπτει όχι μόνο αδικήματα σχετικά με την εμπορία ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση αλλά και την εκμετάλλευση της εργασίας.¹²

Τον Ιούνιο 2001, συστάθηκε υπό την αιγίδα του επιτρόπου κ. Vitorino και του βέλγου υπουργού δικαιοσύνης κ. Verwilghen η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία για τα παιδιά που έχουν εξαφανιστεί και τα παιδιά που αποτελούν αντικείμενο σεξουαλικής εκμετάλλευσης. Η ομοσπονδία αυτή αποτελείται από 18 ΜΚΟ της ΕΕ και χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, και αποσκοπεί στη συνεργασία για την αναζήτηση εξαφανισθέντων παιδιών πέρα από τα σύνορα της χώρας τους και στην καταγγελία περιπτώσεων σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών στις αρμόδιες αρχές.

Συμπληρωματικά, τον Σεπτέμβριο 2001, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε ψήφισμα για τη συμβολή της κοινωνίας των πολιτών κατά την αναζήτηση παιδιών που έχουν εξαφανισθεί και αποτελούν αντικείμενο σεξουαλικής εκμετάλλευσης¹³. Το ψήφισμα ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των αρμοδίων αρχών και των οργανισμών της κοινωνίας των πολιτών, και περιλαμβάνει παραγράφους μεταξύ άλλων και για τηλεφωνικές γραμμές εκτάκτου ανάγκης, στήριξη στις οικογένειες των παιδιών που έχουν εξαφανισθεί, ανταλλαγή

---

⁹ Η ΕΕ καλεσε τα μέλη του ΟΗΕ να προλαμβάνουν και να τιμωρούν κάθε μορφή βίας που πηγάζει από διαφορά φύλου στον ιδιωτικό και στο δημόσιο χώρο.

¹⁰ Επίσημη Εφημερίδα, C 364 της 18/2/2000, σ.1.

¹¹ COM (2000) 854 τελικό, 21.12.2000, Επίσημη Εφημερίδα C 62 της 27.2.2001

¹² Πρωτόκολλο για την πρόληψη, την καταστολή και τη δίωξη της σωματεμπορίας, ιδίως γυναικών και παιδιών, πρόσθετο στη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά του διεθνικού οργανωμένου εγκλήματος, 2000.

¹³ Επίσημη Εφημερίδα C 283 της 9.10.2001

πληροφοριών και καταγραφή των δεδομένων ώστε να γίνει καλύτερα κατανοητή η έκταση του φαινομένου και οι σχετικές τάσεις της.

Μετά το Συμβούλιο ΔΕΥ της 6ης Δεκεμβρίου 2001 επετεύχθη πολιτική συμφωνία για απόφαση- πλαίσιο σχετικά με το ευρωπαϊκό ένταλμα συλλήψεων, η σημασία του οποίου για την αποτελεσματική συνεργασία προβλήθηκε με τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου 2001. Το έγγραφο αυτό κάνει ρητή αναφορά στα αδικήματα της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, της εμπορίας και της παιδικής πορνογραφίας, και επιτρέπει τη μεταγωγή των δραστών από οποιοδήποτε κράτος μέλος σε όποιο άλλο ζητεί την έκδοσή του για αυτά τα αδικήματα.

Τέλος, στη Γιοκοχάμα της Ιαπωνίας έγινε από 17 ως 20 Δεκεμβρίου 2001 το Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, στο οποίο συμμετείχαν ενεργά τα προγράμματα Daphne και Stop με εργαστήρια, προβάλλοντας το έργο που έχει επιτευχθεί σε επίπεδο ΕΕ από το Πρώτο Συνέδριο στη Στοκχόλμη το 1996.

3. ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Όπως πολλά κοινοτικά προγράμματα, το Daphne χαράσσει μια κυκλική πορεία. Ο κύκλος του Daphne εκτείνεται σε μια τριετία, αρχίζοντας με ένα ετήσιο πρόγραμμα εργασίας (που υπόκειται στην έγκριση της επιτροπής του προγράμματος) και ακολουθούμενος από πρόσκληση υποβολής προτάσεων, επιλογή των πλέον σχετικών σχεδίων, υπογραφή των συμβάσεων και τις πρώτες χρηματικές καταβολές για το πρώτο έτος. Κατά το δεύτερο έτος, τίθενται σε εφαρμογή τα σχέδια (αρχίζουν συνήθως τον Δεκέμβριο του έτους υποβολής προτάσεων) και γίνονται οι επισκέψεις παρακολούθησης από υπάλληλο της Επιτροπής ή εξωτερικό εμπειρογνώμονα. Μετά από εργασία 12 μηνών, στα σχέδια δίδεται προθεσμία άλλων τριών μηνών για να υποβάλλουν την τελική τους έκθεση και τους λογαριασμούς τους. Συνεπώς, οι τελικές πληρωμές και η ενημέρωση του ιστιακού τόπου του Daphne γίνονται κατά το έτος n+2 για κάθε πρόταση που υποβάλλεται κατά το έτος n. Ένα εξάμηνο μετά το τέλος του σχεδίου, διεξάγεται εκ των υστέρων αξιολόγηση από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες, ώστε να εξαχθούν σφαιρικά συμπεράσματα από τα επιτευχθέντα αποτελέσματα (βλ. παράρτημα 3 για την επισκόπηση αυτού του κύκλου).

3.1. Πρόσκληση υποβολής προτάσεων

Η προκήρυξη της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων γίνεται κατά το πρώτο τρίμηνο του έτους, με προθεσμία περίπου τριών μηνών για να υποβάλλουν οι ενδιαφερόμενοι τα σχέδιά τους. Κάθε έτος προσαρμόζεται το περιεχόμενο της πρόσκλησης, αφενός ανάλογα με το ετήσιο πρόγραμμα εργασίας και αφετέρου λαμβάνοντας υπόψη τα διδάγματα από προηγούμενα έτη.

Το 2000 δεν εδόθη καμία ειδική προτεραιότητα δεδομένου ότι επρόκειτο για το πρώτο έτος του προγράμματος και ήταν ακόμα ανοικτό όλο το φάσμα των θεμάτων του Daphne. Το 2001 οι ειδικές προτεραιότητες ήσαν: 1) η χρησιμοποίηση, η προσαρμογή και η διάδοση των υφιστάμενων αποτελεσμάτων του Daphne, 2) εκστρατείες πληροφόρησης και ενέργειες ευαισθητοποίησης για την καταπολέμηση της ασέλγειας σε παιδιά, και της παιδεραστίας. Η δεύτερη προτεραιότητα ορίστηκε ως απόκριση στο νέο κονδύλιο του προϋπολογισμού (B5-

804) που ψηφίστηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο¹⁴ για την καταπολέμηση της ασέλγειας σε παιδιά και της παιδεραστίας.

Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από τις δύο πρώτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων θα επηρεάσουν την πρόσκληση για το 2002 με τον καθορισμό των εξής προτεραιοτήτων: 1) χρησιμοποίηση, προσαρμογή και διάδοση των υφιστάμενων αποτελεσμάτων του Daphne, 2) ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων, 3) ασέλγεια σε παιδιά και παιδεραστία, 4) βίαιοι άνδρες. Και στην περίπτωση αυτή, οι προτεραιότητες 2 και 3 αποτελούν αντίδραση σε δύο τροπολογίες που ζήτησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στον προϋπολογισμό του 2002¹⁵.

Τα ακόλουθα στοιχεία αντικατοπτρίζουν τη δράση του Daphne μέχρι σήμερα. Είναι εμφανής η αυξανόμενη ζήτηση που οδηγεί σε συνεχή υπερκάλυψη των κονδυλίων.

Daphne (B5-802)	1997		1998		1999		2000		2001		2001 B5-804	
	#	%	#	%	#	%	#	%	#	%		
Υποβληθείσες προτάσεις	428	100%	270	100%	354	100%	415	100%	207	100%	68	100%
Αιτούμενα κονδ. (Μ€)	26,3		19,2		32,0		40,7		22,1		11,5	
Επιλέξιμες προτάσεις	286	67%	194	72%	273	77%	308	74%	157	76%	43	63%
Αποδεκτά σχέδια	47	11%	49	18%	53	15%	47	11%	26	13%	9	13%
Αιτούμενα κονδ. (Μ€)	2,88		3,48		4,79		4,59		4,64		1,70	
Αριθμός εταιρών	230		256		320		361		303		90	
Εταίροι από υποψήφιες χώρες	NA		NA		NA		17	5%	16	5%	3	3%

Μετά την τελευταία διαδικασία επιλογής το 2001, το Daphne έχει πλέον παράσχει στήριξη σε 222 σχέδια (συν 9 στο πλαίσιο του κονδυλίου B5-804 του προϋπολογισμού 2001), που αποτελούν προϋπολογισμό περίπου € 20,4 εκατ. για τα τελευταία 5 έτη. Έχει επιτευχθεί γεωγραφική ισορροπία, στα σχέδια συμμετέχουν και τα 15 κράτη μέλη καθώς και μερικές χώρες ΕΖΕΣ και χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης ως συνδεδεμένοι εταίροι (βλ. πλήρη στατιστικά στοιχεία στο παράρτημα 5). Από το 2000 και εξής, τα σχέδια μπορούν να είναι και πολυετή (έως 3 έτη) και έτσι μπορούν να διατηρήσουν καλύτερα την εξέλιξη των ενεργειών τους.

Το 2001 επελέγησαν 26 νέα σχέδια. Σε σύγκριση με τα προηγούμενα έτη, αυτός ο μικρότερος αριθμός οφείλεται στον αντίκτυπο που έχει η δυνατότητα πρότασης σχεδίων διάρκειας μέχρι 3 ετών, που συνεπάγεται διαφορετική διαχείριση των κονδυλίων τους. Το 2001 στα επιλεγέντα σχέδια με διάρκεια 2 έως 3 ετών προσεφέρθη σύμβαση για ολόκληρη τη χρονική περίοδο. Κατά συνέπεια, τέτοια σχέδια έχουν διπλάσιο βάρος στον προϋπολογισμό του 2001 σε σχέση με άλλα ετήσιας διάρκειας. Αντίθετα, προσφέρεται μεγαλύτερη ευελιξία στην εταιρική σχέση του σχεδίου προκειμένου να κάνουν διαχείριση του προϋπολογισμού τους κατά την εφαρμογή του σχεδίου. Κάτι τέτοιο διευκολύνει εξάλλου και την Επιτροπή διότι για τα σχέδια αυτά αναλαμβάνεται μία φορά η δέσμευση και δεν βαρύνει πλέον τον

¹⁴ Τροπολογία ΕΚ-1046 στον προϋπολογισμό της Επιτροπής για το 2001: νέο κονδύλιο προϋπολογισμού B5-804N: "Ευρωπαϊκή εκστρατεία ενημέρωσης για την καταπολέμηση της εκμετάλλευσης παιδιών και της παιδεραστίας".

¹⁵ Τροπολογία ΕΚ-0129 στον προϋπολογισμό της Επιτροπής για το 2002: προσθήκη €1.000.000 στον προϋπολογισμό του Daphne για την καταπολέμηση της παιδεραστίας, της σεξουαλικής εκμετάλλευσης και του ακρωτηριασμού γυναικείων γεννητικών οργάνων.

προϋπολογισμό του επόμενου έτους. Αντίθετα, το 2000, δεσμεύτηκαν τα κονδύλια για το πρώτο έτος του σχεδίου, και στη συνέχεια θα ξαναδεσμευόταν για το 2001 για το δεύτερο έτος κ.ο.κ. Κατά συνέπεια, το 2001 δεσμεύτηκε ποσό € 1.301.045 για να εξασφαλιστεί η συνέχιση των 13 πολυετών σχεδίων που είχαν επιλεγεί το 2000, και ως εκ τούτου δεν θα ήταν διαθέσιμο για νέα σχέδια το 2001 και έτσι το 2001 θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν λιγότερα νέα σχέδια. Το φαινόμενο αυτό δεν θα σημειωθεί το 2002 και το 2003, οπότε και θα είναι και πάλι δυνατή η επιλογή 45-50 σχεδίων κατ' έτος.

Προκειμένου να είναι τα σχέδια **επιλέξιμα** για χρηματοδότηση απαιτείται να πληρούν ορισμένα κριτήρια: (α) οι προτεινόμενες ενέργειες πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Daphne, (β) η πρόταση πρέπει να γίνει επί του ειδικού εντύπου, (γ) να υπογραφεί και να υποβληθεί πριν από τη λήξη της προθεσμίας, (δ) πρέπει να συνοδεύεται από διάφορα έγγραφα που αποδεικνύουν την ύπαρξη και νομιμότητα των οργανώσεων. Δυστυχώς, παρά τις λεπτομερείς εξηγήσεις και τις υπενθυμίσεις στις οδηγίες, περίπου 25% των αιτήσεων δεν πληρούν αυτά τα κριτήρια.

Η διαδικασία **επιλογής** στηρίζεται σε αξιολόγηση από ομάδα εξωτερικών εμπειρογνομόνων, που διορίζονται μετά από πρόσκληση για την εκδήλωση ενδιαφέροντος¹⁶ βάσει της γενικότερης εμπειρογνομosύννης τους στους διάφορους τομείς ενδιαφέροντος του προγράμματος Daphne. Κάθε χρόνο διορίζονται περίπου 10 εμπειρογνώμονες, με ανανέωση των 2/3 απ' αυτούς κατ' έτος για να πολλαπλασιάζονται οι απόψεις. Οι εμπειρογνώμονες αυτοί και η Επιτροπή προβαίνουν στην αξιολόγηση των επιλέξιμων προτάσεων εκτιμώντας τα ακόλουθα στοιχεία:

- Συνάφεια ως προς τους στόχους του προγράμματος Daphne,
- Σαφήνεια και συνάφεια των στόχων του σχεδίου,
- Χρησιμότητα των υπολογιζόμενων αποτελεσμάτων,
- Καταλληλότητα και σκοπιμότητα της προσέγγισης, της μεθοδολογίας και του χρονοδιαγράμματος,
- Καταλληλότητα και πείρα των εταίρων,
- Ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία,
- Διάδοση των αποτελεσμάτων, των πορισμάτων και της αποκτηθείσας τεχνογνωσίας,
- Σχεδιασμός της παρακολούθησης και της διάρκειας των αποτελεσμάτων,
- Σχέση ωφέλειας/κόστους.

Επί πλέον, το 2001, χάρη στη βάση δεδομένων που δημιουργήθηκε το 2000, κατέστη δυνατό να καταγραφεί όλη η προηγούμενη εργασία που είχε γίνει από τους αιτούντες μέχρι την πρόσκληση υποβολής προτάσεων εκείνου του έτους. Κατά συνέπεια, οι εμπειρογνώμονες έχουν στη διάθεσή τους περισσότερα έγγραφα, εκτός από την πρόταση, δηλ. τις τελικές εκθέσεις των ολοκληρωμένων σχεδίων, προηγούμενες αιτήσεις (που έγιναν δεκτές ή έστω απορρίφθηκαν), εκθέσεις από επισκέψεις παρακολούθησης. Τα στοιχεία αυτά εκτιμήθηκαν

---

¹⁶ Πρόσκληση για την εκδήλωση ενδιαφέροντος του προγράμματος Daphne, ΕΕ ΟΥ S40 της 26/02/2000

ιδιαίτερα από τους εμπειρογνώμονες διότι με αυτά είχαν ευρύτερη θεώρηση για την αξιολόγησή τους.

Οι προτάσεις διακρίνονται σε δύο ομάδες: μία με εκείνες που προτείνουν σχέδια διάρκειας ενός έτους και μία με πολυετή σχέδια. Όταν τα πολυετή σχέδια γίνονται αποδεκτά, βαρύνουν αισθητά τον προϋπολογισμό του προγράμματος Daphne, όπως εξηγήθηκε πιο πάνω, και για τον λόγο αυτό περιορίζουν τον διαθέσιμο προϋπολογισμό των ετησίας διάρκειας σχεδίων. Κατά συνέπεια, πρέπει να τεθεί όριο στον αριθμό των πολυετών σχεδίων που μπορούν να γίνουν αποδεκτά, και για τον λόγο αυτό τυγχάνουν ξεχωριστής μεταχείρισης.

Όλες οι προτάσεις διαβάζονται από τρεις διαφορετικούς εμπειρογνώμονες και επ' αυτών σημειώνονται παρατηρήσεις και σχόλια ώστε να καταταχθούν σε κατάλογο ανάλογα με την αξία τους. Στη συνέχεια, κατατάσσονται σε σειρά εντός κάθε ομάδας, πάντα σύμφωνα με την αξία τους, προς κάλυψη των διαφόρων τομέων του προγράμματος και διατηρώντας ισορροπία μεταξύ των στοχοθετημένων αποδεκτών (παιδιά, έφηβοι, γυναίκες). Τέλος διενεργείται σφαιρική συζήτηση με όλους τους εμπειρογνώμονες, μέχρι τέλους του καταλόγου των αποδεκτών σχεδίων και ώσπου να εξαντληθούν τα διαθέσιμα κονδύλια. Ο κατάλογος αυτός υποβάλλεται προς γνωμοδότηση στην επιτροπή του προγράμματος Daphne. Το 2000 και το 2001 οι γνώμες αυτές έτυχαν *ομόφωνης* έγκρισης.

Οι κυριότεροι λόγοι απόρριψης των προτάσεων είναι οι εξής:

- σαφής έλλειψη ποιότητας στον προγραμματισμό των προτεινόμενων ενεργειών, αλλά και στον στόχο των προτάσεων· πολλές ενέργειες παραμένουν ασαφείς ή επικίνδυνα υπερφιλόδοξες,
- οι περισσότερες έχουν τοπικό χαρακτήρα, παρά τις σαφείς υποδείξεις στις οδηγίες σχετικά με τη σημασία που έχει η διεθνική συνεργασία και η "ευρωπαϊκότητα",
- πολλοί υποψήφιοι δημιουργούν εταιρικές σχέσεις που *ομοιάζουν* διεθνικές (με διάφορα κράτη μέλη) αλλά οι οποίες, μετά από προσεκτική ανάγνωση των διαφόρων έργων που αφορούν, αποδεικνύονται ανεπαρκείς, στις οποίες οι εταίροι δεν επιτελούν έργο, αλλά συχνά πραγματοποιούν μεγάλο αριθμό ταξιδίων για συσκέψεις και "διαβουλεύσεις",
- άλλες εταιρικές σχέσεις φαίνονται δραστήριες εντός του σχεδίου, αλλά δεν διαθέτουν την απαραίτητη πείρα για το συγκεκριμένο θέμα με το οποίο ασχολούνται στο σχέδιο. Ο κίνδυνος εδώ είναι να αντληθούν από αυτές τις ενέργειες πτωχά αποτελέσματα ή παραπλανητικά πορίσματα,
- οι προτεινόμενες προσεγγίσεις για την επίτευξη των δηλωμένων στόχων δεν είναι πειστικές, ή
- η προτεινόμενη ενέργεια έχει σε μεγάλο βαθμό ήδη ολοκληρωθεί.

3.2. Προϋπολογισμός

Κατά μέσο όρο, το 6,8% του προϋπολογισμού διατίθεται σε διοικητικές δαπάνες (εμπειρογνώμονες, ΓΤΒ¹⁷, συνεδριάσεις), και το υπόλοιπο πηγαίνει στη χρηματοδότηση του σχεδίου. Το 2000 και το 2001, το 96,4% και το 97,5% αντιστοίχως των διαθέσιμων κονδυλίων καταναλώθηκε στα σχέδια.

Έτος	2000		2001	
	Projects	Administration	Projects	Administration
Κονδύλια				
Διαθέσιμα (Daphne B5-802)	5.000.000		5.000.000	
Of which:	4.640.000	360.000	4.640.000	360.000
Τροποποίηση ΕΚ-0961	-	-	+36.000	-36.000
Συμβολή ΕΖΕΣ	0	0	+87.909	+6.091
Διαθέσιμα για τα σχέδια	4.640.000		4.763.909	
Δεσμευμένα ήδη για τα σχέδια	4.470.890		4.646.851	
<i>Εκ των οποίων πολυετή σχέδια (που άρχισαν το 2000):</i>	<i>1.365.982</i>		<i>1.301.045</i>	
<i>Εκ των οποίων πολυετή σχέδια (που άρχισαν το 2001):</i>	<i>--</i>		<i>1.110.893</i>	
<i>Εκ των οποίων ετήσιας διάρκειας:</i>	<i>3.104.908</i>		<i>2.111.074</i>	
Εχάθησαν το 2000, δεσμεύτηκαν το 2001	-123.839		123.839	

Ο πίνακας αυτός δεν περιλαμβάνει το κονδύλιο Β5-804 του προϋπολογισμού (καταπολέμηση της παιδεραστίας και ασέλγειας σε παιδιά) για 3 εκατ. ευρώ μόνο για το έτος 2001, το οποίο κατέστησε δυνατή τη χρηματοδότηση 9 σχεδίων (6 διετούς και 3 μονοετούς διάρκειας).

Λόγω της αλλαγής στη διαχείριση του προϋπολογισμού για τα πολυετή σχέδια (όπως εξηγήθηκε πιο πάνω), η κατάσταση για το 2002 (και το 2003) θα είναι ευνοϊκότερη. Όπως φαίνεται από τον πίνακα πιο κάτω, η ανάγκη κονδυλίων για τη χρηματοδότηση πολυετών σχεδίων που άρχισαν το 2001 είναι 0 €, αφήνοντας ολόκληρο το ποσό διαθέσιμο για νέα σχέδια. Επί πλέον, με τροπολογία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διατίθεται συμπληρωματικά 1 εκατ. ευρώ για το Daphne κατά το 2002, για σχέδια που αποσκοπούν στην καταπολέμηση του ακρωτηριασμού γυναικείων γεννητικών οργάνων, της παιδεραστίας και της ασέλγειας σε παιδιά. Αυτό αντικαθιστά το κονδύλιο Β5-804 του προϋπολογισμού που χορηγήθηκε το 2001. Το γεγονός ότι δεν χρειάζεται πλέον η ανάμιξη δύο διαφορετικών κονδυλίων του προϋπολογισμού θα διευκολύνει και θα επιταχύνει τη διαδικασία ανάληψης υποχρεώσεων.

Έτος	2002	
	Σχέδια	Διοικητικά
Κονδύλια		
Διαθέσιμα (Daphne B5-802)	5.000.000	
Of which:	4.640.000	360.000
Τροποποίηση ΕΚ-3156	+36.000	-36.000
Τροποποίηση ΕΚ-0129	+1.000.000	
Συμβολή ΕΖΕΣ	+120.785	+6.895
Διαθέσιμα για τα σχέδια	5.796.785	
Διατέθηκαν ήδη για τα σχέδια	?	
<i>Εκ των οποίων πολυετή σχέδια (που άρχισαν το 2001):</i>	<i>0</i>	

¹⁷ ΓΤΒ = Γραφείο Τεχνικής Βοήθειας, στο οποίο ανατίθεται σύμβαση για να ασχοληθεί με τη διεκπεραίωση των προσκλήσεων για την υποβολή προτάσεων: έναρξη διαδικασίας, καταγραφή στη βάση δεδομένων, οργάνωση των μεταφράσεων και των συσκέψεων εμπειρογνομόνων, φωτοτυπίες, αρχειοθέτηση

3.3. Καθοδήγηση και πληροφόρηση

Το ήμισυ της επιτυχίας ενός σχεδίου έγκειται στην προσεκτική προετοιμασία του. Για να βοηθηθούν οι υποψήφιοι έχουν εκδοθεί λεπτομερείς **οδηγίες** ώστε να γίνεται απόλυτα κατανοητή και να συμπληρώνεται σωστά το **έντυπο της αίτησης**.

Για να μπορέσουν οι οργανώσεις να αποφασίσουν κατά πόσο οι ιδέες τους εμπίπτουν ή όχι εντός του πεδίου εφαρμογής, έχει γίνει μια "καταγραφή" των θεμάτων που έχουν ήδη εξετασθεί κατά τα προηγούμενα έτη, η οποία έχει τη μορφή **καταλόγου**.

Διατίθεται επίσης έγγραφο με τίτλο **“Πως συμπληρώνεται η αίτηση”** ώστε οι υποψήφιοι να έχουν παραδείγματα των βέλτιστων πρακτικών και των σφαλμάτων που πρέπει να αποφευχθούν κατά τη σύνταξη των προτάσεών τους.

Όλα τα έγγραφα ευρίσκονται στον ιστιακό τόπο Daphne, που ενημερώνεται τακτικά ώστε να αντικατοπτρίζει την τρέχουσα κατάσταση:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/project/daphne/el/index.htm.

Πέρα από αυτές τις ουσιαστικές οδηγίες για την *τυπική* μορφή, υπάρχει ένα ακόμα εργαλείο που βοηθά τις οργανώσεις περισσότερο *επί της ουσίας*. Από τον ιστιακό τόπο Daphne οι ενδιαφερόμενοι έχουν πρόσβαση σε βάση δεδομένων όπου εκτίθενται και τα 222 σχέδια. Εκτός από τα συνήθη στοιχεία επαφής με τον συντονιστή του σχεδίου, δίδονται η ονομασία και περίληψη κάθε σχεδίου, καθώς και αντίγραφο της τελικής έκθεσης όσων έχουν ήδη ολοκληρωθεί.

3.4. Τύποι σχεδίων που επελέγησαν το 2000/2001

Πλήρη στατιστικά στοιχεία για τα σχέδια ευρίσκονται στο παράρτημα 5. Οι κυριότερες παρατηρήσεις που μπορεί να γίνουν επ' αυτών είναι οι εξής:

- Υπάρχει ισορροπία (και στον αριθμό των σχεδίων και ως προς τον προϋπολογισμό) μεταξύ σχεδίων για παιδιά/εφήβους και για γυναίκες ή συνδυασμένους στόχους,
- Το 25% των σχεδίων έχουν προγραμματιστεί προς εκτέλεση εντός περισσότερων του ενός ετών (2 ή 3 έτη), που συνεπάγεται καλύτερη εξέλιξη των ενεργειών. Από άποψη κονδυλίων εξάλλου, τα σχέδια αυτά βασίζονται κατά κύριο λόγο στον προϋπολογισμό και ως εκ τούτου είναι αναγκαίο να περιοριστεί ο αριθμός τους,
- Συμμετέχουν και τα 15 κράτη μέλη (υπό την ιδιότητα συντονιστή ή εταίρου) και οι οργανώσεις χωρών της ΕΖΕΣ/ΕΟΧ αντιπροσωπεύουν το 6% του συνολικού αριθμού των εταίρων,
- Ο μέσος αριθμός εταίρων ανά σχέδιο είναι 9, αλλά μερικά σχέδια μπορούν να συγκεντρώσουν και πάνω από 20 (κυρίως τοπικούς εταίρους στην περίπτωση αυτή). Από τις επισκέψεις παρακολούθησης και την εκ των υστέρων αξιολόγηση φαίνεται ότι οι εταίροι είναι υπερβολικά πολλοί ώστε να μην είναι δυνατή η επαρκής ανάμιξη του καθενός στο σχέδιο. Εξάλλου, ο μεγάλος αριθμός εταίρων βαρύνει και τον συντονιστή από άποψη διαχείρισης εις βάρος της ομαλής πορείας των δραστηριοτήτων του σχεδίου,
- Το 2001 (το 2000 δεν μετρήθηκαν), 14 σχέδια (54%) πρότειναν δραστηριότητες που προστέθηκαν στα 17 αποτελέσματα προηγούμενων σχεδίων Daphne - έτσι τηρήθηκε η προτεραιότητα που είχε δοθεί στην πρόσκληση για την υποβολή προτάσεων του 2001,

- 4 σχέδια (3 διετή και 1 μονοετές) αφορούν ειδικότερα τον **ακρωτηριασμό γυναικείων γεννητικών οργάνων**. Αυτά τηρούν την προτεραιότητα που ζήτησε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η διάρκεια των τριών από αυτά καταδεικνύει την τάση να αναζητηθούν μακρόχρονες λύσεις,
- Το Daphne παραμένει ένα πρόγραμμα με υπερκάλυψη κονδυλίων, αν και παρατηρήθηκε μείωση κατά 50% στον αριθμό των υποβολών (207 έναντι 415 το 2000). Η μείωση αυτή εξηγείται πιθανώς από i) τον υψηλό αριθμό απορριφθέντων σχεδίων κατά το 2000, που ενδεχομένως αποθάρρυνε κάποιους υποψήφιους, και ii) το γεγονός ότι για μερικές οργανώσεις έχουν εγκριθεί σχέδια πολυετούς διάρκειας και ως εκ τούτου δεν υποβάλλουν αιτήσεις κάθε χρόνο. Παρόλα αυτά, για 207 προτάσεις ζητήθηκαν πάνω από 22 εκατ. ευρώ για το 2001,
- Σημειώθηκε μείωση στον αριθμό προτάσεων σχετικών με παιδιά και εφήβους (28% έναντι 35% το 2000). Αυτό εξηγείται από δύο παράγοντες: i) η πρόσκληση υποβολής προτάσεων έδινε τη δυνατότητα να υποβληθούν προτάσεις ειδικά για θέματα σχετικά με τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών και την παιδεραστία στο πλαίσιο του κονδυλίου B5-804 του προϋπολογισμού, και ii) πιθανόν αρκετές οργανώσεις ήσαν απασχολημένες με την προετοιμασία του "Δεύτερου Παγκόσμιου Συνεδρίου για τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών " στη Γιοκοχάμα, τον Δεκέμβριο 2001, και για την αναβληθείσα ειδική διάσκεψη του ΟΗΕ για τα παιδιά, προγραμματισμένη για τον Σεπτέμβριο 2001, αφήνοντας έτσι μικρά χρονικά περιθώρια για την προετοιμασία και την υποβολή νέων προτάσεων. Πρέπει να σημειωθεί ότι η νέα προθεσμία για την ειδική διάσκεψη του ΟΗΕ, τον Μάιο 2002, μπορεί να έχει επίπτωση και στην υποβολή προτάσεων κατά το 2002,
- Υπάρχει η τάση οι υποψήφιοι να προτείνουν κάθε χρόνο και ακριβότερα σχέδια. Η μέση χρηματοδότηση ανά σχέδιο το 2001 ήταν € 104.500, σε σύγκριση με € 98.000 το 2000 και €90.000 το 1999. Αυτό εξηγεί και τον μικρότερο αριθμό σχεδίων που προτάθηκαν για χρηματοδότηση το 2001,
- Όσον αφορά τους τομείς δράσης, η σεξουαλική βία με κάθε μορφή της ευρίσκεται σαφώς στην κορυφή (σεξουαλική βία 17%, σεξουαλική εκμετάλλευση επί χρήμασι 8%, εμπορία ανθρώπων 7%). Το δεύτερο θέμα από πλευράς μεγέθους είναι η βία που συνδέεται με το φύλο/την οικογένεια (βία συνδεόμενη με το φύλο 8%, βία στην οικογένεια 7%, και βία εντός του οικογενειακού περιβάλλοντος 11%). Το Διαδίκτυο και η παιδική πορνογραφία καταλαμβάνουν επίσης σημαντική θέση με 6% συνολικά.
- Οι στόχοι του Daphne, όπως περιγράφονται στην απόφαση (και βέβαια και στις κατευθυντήριες οδηγίες για την πρόσκληση υποβολής προτάσεων) αντιμετωπίζονται επαρκώς, με ελαφρά προτίμηση στις μελέτες (26%) και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών (21%),
- Στην λεπτομερέστερη αντιμετώπιση των στόχων όμως, η εικόνα γίνεται ακριβέστερη: τα περισσότερα σχέδια αφορούν την πρόληψη (26%) και την προστασία από τη βία (17%), αλλά παρόντες είναι και σημαντικοί στόχοι όπως νομοθετικά μέτρα (8%), θεραπεία των θυμάτων (12%) και των δραστών (5%),
- Τα τελευταία αυτά στοιχεία για τους ειδικούς στόχους είναι αντίστοιχα προς τους στοχοθετημένους αποδέκτες των σχεδίων, δηλαδή δράστες/αυτουργούς και βίαιους άνδρες (6%), προσωπικό δικαστικών και αστυνομικών υπηρεσιών (20%). Οι αποδέκτες στο χώρο των μέσων μαζικής ενημέρωσης/δημοσιογραφίας (11%) αντιστοιχούν επίσης στο τμήμα των σχεδίων που καλύπτει ενημερωτικές εκστρατείες (13%),

- Όταν εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο τα σχέδια εκτελούν τους στόχους τους, διαπιστώνεται ότι τα σημαντικότερα μέσα/μεθοδολογία είναι: δικτύωση (23%), διάδοση χρηστών πρακτικών (14%), παραγωγή υλικού (12%) και κατάρτιση (11%). Σε σύγκριση με το 1997 και 1998, τα σχέδια για ανοικτές τηλεφωνικές γραμμές βοήθειας έχουν πλέον μειωθεί σε 2% μόνο.

3.5. Παρακολούθηση και αξιολογήσεις

Όπως αναφέρεται στο σημείο 3, το Daphne χαρακτηρίζεται από ένα κύκλο εφαρμογής - παρακολούθησης - εκ των υστέρων αξιολόγησης (βλ. παραρτήματα 3 και 4 για σκιαγράφιση αυτών των κύκλων)

α) Παρακολούθηση

Κατά τη διάρκεια των σχεδίων, τα περισσότερα δέχονται την επίσκεψη τεχνικού εμπειρογνώμονα με σύμβαση από το πρόγραμμα Daphne, τόσο για να γίνει αξιολόγηση της προόδου των σχεδίων όσο και για να παρασχεθούν συμβουλές και προτάσεις δικτύωσης όπου χρειάζεται. Κάθε έκθεση παρακολούθησης διαβιβάζεται στη συντονιστική οργάνωση και παρέχει υλικό ανάδρασης για το πρόγραμμα Daphne.

Οι επισκέψεις παρακολούθησης αποτελούν σημαντικό μηχανισμό παρακολούθησης για την Επιτροπή και μπορούν να αποδειχθούν πολύ χρήσιμες για τα σχέδια. Για πολλά σχέδια έχουν καθοριστική σημασία, και κυρίως εκείνα που δεν έχουν πείρα στη συνεργασία με προγράμματα της ΕΕ, τις απαιτήσεις των κατευθυντηρίων γραμμών και τις διαδικασίες. Πολλές οργανώσεις χρειάζονται βοήθεια και συμβουλές όταν πρέπει να αλλάξουν κατεύθυνση, εταίρους, μεθοδολογία ή προϋπολογισμό. Με τις επισκέψεις αυτές, η Επιτροπή μπορεί να αποκτήσει γενικότερη επίγνωση της εφαρμογής των σχεδίων, της σημειούμενης προόδου και των συναντούμενων δυσχερειών. Για τα σχέδια, η επίσκεψη αποτελεί πηγή βοήθειας και συμβουλών ως προς τα διαδικαστικά και τα διοικητικά θέματα, και κυρίως ευκαιρία στενότερης επαφής με την Επιτροπή - ένα θερμό αίτημα που υπέβαλαν οι περισσότερες οργανώσεις. Για τους λόγους αυτούς, οι επισκέψεις παρακολούθησης θα συνεχιστούν με στόχο την επίσκεψη 100% των σχεδίων κατά τη φάση της εφαρμογής.

Η παρακολούθηση άφησε να διαφανεί ότι μέχρι σήμερα τα περισσότερα σχέδια του Daphne ακολουθούν τα χρονοδιαγράμματα και μένουν πιστά στα κονδύλια που έχουν χορηγηθεί για αυτά. Η μεθοδολογία που ακολουθείται, προχωρεί, σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις, σύμφωνα με το σχέδιο και φθάνει μέχρι τους προβλεπόμενους αποδέκτες. Εξάλλου, πολλές από τις οργανώσεις ανέφεραν ότι αντλούν απροσδόκητα αποτελέσματα από τις νέες εμπειρίες που είχαν μέσω της συνεργασίας τους σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μεταξύ άλλων την πολύτιμη επισήμανση των ισχυρών και των αδύνατων σημείων, την καλύτερη πρόσβαση σε νέες μεθόδους και παραδείγματα βέλτιστης πρακτικής, και σημαντικά διδάγματα μεταφοράς και προσαρμογής καθιερωμένων προτύπων. Η παρακολούθηση επέτρεψε επίσης να αντληθούν ενδιάμεσα διδάγματα τα οποία διαβιβάστηκαν στις οργανώσεις που εφαρμόζουν ή υποβάλλουν σχέδια Daphne. Τα διδάγματα αυτά αντλήθηκαν από συγκριτική ανάλυση των διαφόρων μεθόδων εργασίας, λειτουργικών φραγμών και στρατηγικών επίλυσης προβλημάτων των σχεδίων που αποτέλεσαν αντικείμενο επίσκεψης, και αποτέλεσαν χρήσιμη ανασκόπηση του τρόπου εφαρμογής των χρηματοδοτούμενων σχεδίων.

β) Εκ των υστέρων αξιολόγηση

Ο στόχος της εκ των υστέρων αξιολόγησης είναι να γίνει εκτίμηση των αποτελεσμάτων που επέτυχαν τα σχέδια και να καταμετρήσει την επίπτωσή τους επί των αποδεκτών και των

στοχοθετημένων ομάδων. Δίνει τη δυνατότητα στο πρόγραμμα Daphne να αποκτήσει σφαιρική εικόνα των αποτελεσμάτων που επετεύχθησαν χάρη στη χρηματοδότηση μέσω αυτού. Επί του παρόντος, μόνο σχέδια που έχουν χρηματοδοτηθεί μέσω της Πρωτοβουλίας Daphne (1997-1999) έτυχαν επίσκεψης μετά την ολοκλήρωσή τους, δεδομένου ότι αυτά που γίνονται μέσω του Προγράμματος Daphne δεν έχουν ακόμα ολοκληρωθεί.

Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση της έκβασης των σχεδίων είναι σε μεγάλο βαθμό παρόμοια με τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την αξιολόγηση των προτάσεων και για τις επισκέψεις παρακολούθησης. Με αυτό τον τρόπο εξασφαλίζεται η συνέχεια στην αξιολόγηση του σχεδίου και καθίσταται ορατή η εξέλιξή του με την πάροδο του χρόνου.

Η επίσκεψη στις οργανώσεις στον τόπο δράσης τους είναι συχνά αποκαλυπτική όσον αφορά την ικανότητά τους, την οικονομική τους κατάσταση και το επίπεδο των δραστηριοτήτων τους. Τα περισσότερα σχέδια δέχτηκαν ευχάριστα τις επισκέψεις για την εκ των υστέρων αξιολόγηση, που τους προσφέρουν την ευκαιρία να κάνουν απολογισμό των επιπτώσεων, της επιτυχίας ή των ελλείψεων των σχεδίων, και να αναφερθούν στις τρέχουσες δραστηριότητές τους. Για μερικά σχέδια η επίσκεψη αποτέλεσε έκπληξη διότι δεν κατανοήθηκε η σκοπιμότητά της - πράγμα που χρειάστηκε να εξηγηθεί στους αρμόδιους.

Το εγχείρημα αυτό καταλήγει σε ατομική έκθεση για κάθε σχέδιο και σε σύνοψη, όπου εκτίθενται συνοπτικά τα πορίσματα και προτείνονται συστάσεις για περαιτέρω βελτιώσεις τόσο των σχεδίων όσο και του ιδίου του προγράμματος Daphne. Αυτές οι εκθέσεις αξιολόγησης είναι διαθέσιμες στο κοινό στον ιστιακό τόπο του Daphne, ενώ στέλλονται επί πλέον στα σχέδια υπό μορφή ανάδρασης στη συνεργασία και τη συμμετοχή τους.

3.6. Διάδοση

Η εξασφάλιση της ευρείας διάδοσης των σχεδίων και των αποτελεσμάτων τους είναι ένας από τους καθοριστικούς παράγοντες ολόκληρης της πρωτοβουλίας. Η ευθύνη βαρύνει εξ ίσου τα σχέδια και την Επιτροπή.

Τα σχέδια πρέπει να είναι (και συνήθως είναι) τα πλέον ενδιαφερόμενα μέρη για να γίνουν γνωστά τα αποτελέσματα των ενεργειών τους, είτε πρόκειται για μεθοδολογία, είτε για οπτικοακουστικό προϊόν, νομοθετικά βήματα κλπ.

Για να εξασφαλιστεί η λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων, αμέσως μόλις αρχίσει η φάση των προτάσεων - ήδη στην αίτηση - ένα τμήμα του σχεδίου εργασίας πρέπει να αφιερωθεί στη διάδοση. Κατά την επίσκεψη παρακολούθησης, το τμήμα αυτό ελέγχεται και, αν χρειάζεται, προσαρμόζεται. Αργότερα, κατά την εκ των υστέρων αξιολόγηση, οι εμπειρογνώμονες προσπαθούν, σε συνεργασία με τους εταίρους, να επισημάνουν τις επιπτώσεις των ενεργειών διάδοσης. Δυστυχώς, σε μερικά σχέδια δεν υπάρχει σαφής ιδέα σχετικά με τη διάδοση, και υπάρχει η τάση να περιορίζονται σε κάποιο σεμινάριο ή συνέδριο, θεωρώντας αυτά επαρκή. Σε τέτοιες περιπτώσεις πρόκειται για απλή παρουσίαση που δεν φθάνει το αναγκαίο κοινό και τους ενδιαφερόμενους στους οποίους αποβλέπει η ενέργεια. Για να βελτιωθεί η κατάσταση, το πρόγραμμα Daphne θα δώσει στο μέλλον ακόμα μεγαλύτερη έμφαση στο θέμα αυτό, στις κατευθυντήριες οδηγίες του και κατά τις επισκέψεις παρακολούθησης, έτσι ώστε να παρασχεθεί η κατάλληλη καθοδήγηση στις οργανώσεις που μπορεί ακόμα να αντιμετωπίζουν δυσκολίες με αυτή την πλευρά του σχεδίου.

Όσον αφορά το πρόγραμμα Daphne, η διάδοση των περιγραφών των σχεδίων και των αποτελεσμάτων άρχισε το 2000 με τη σύσταση 1) ενός ιστιακού τόπου και 2) μιας βάσης δεδομένων απευθείας σύνδεσης (με 222 περιγραφές σχεδίων και, όπου υπάρχουν, τελικές εκθέσεις με περιγραφή των αποτελεσμάτων), που επιτρέπει στις οργανώσεις να ενημερώνονται μεταξύ τους.

Από την πλευρά της, η Επιτροπή στέλνει τακτικά ηλεκτρονικά μηνύματα σε όλους τους εμπλεκόμενους της "κοινότητας του Daphne"¹⁸ με τα οποία τους πληροφορεί για τη νέα επιλογή σχεδίων και κάθε ενημέρωση της βάσης δεδομένων και του ιστιακού τόπου, ενθαρρύνοντας τις οργανώσεις να κάνουν πλήρη χρήση των εργαλείων αυτών.

Πρόσφατα, η Επιτροπή έλαβε την πρωτοβουλία να εκδώσει σύντομο ενημερωτικό δελτίο με μερικές χαρακτηριστικές υποθέσεις που εκρίθησαν ιδιαίτερα επιτυχείς. Και πάλι, σκοπός είναι να γίνουν γνωστές αυτές οι χρηστές πρακτικές/μέθοδοι εργασίας/μέτρα σε όσο το δυνατόν περισσότερες οργανώσεις στην Ευρώπη. Οι 19 περιπτώσεις δεν συμπεριελήφθησαν μόνο στον ιστιακό τόπο του Daphne, αλλά απεστάλησαν σε όλη την "κοινότητα του Daphne", και μοιράστηκαν ως μέρος του ενημερωτικού υλικού στο Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο της Γιοκοχάμα, φθάνοντας με τον τρόπο αυτό σε πολύ ευρύτερο κοινό απ' ό,τι συνήθως. Αναμένεται ότι κάθε χρόνο θα προβάλλονται περίπου δέκα υποθέσεις με τον τρόπο αυτό.

4. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ DAPHNE

Το κεφάλαιο αυτό αφορά τα αποτελέσματα των ολοκληρωμένων σχεδίων από την πρωτοβουλία Daphne (1997-1999). Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, αυτό συμπληρώνει την περιγραφή του προγράμματος Daphne, δεδομένου ότι η Επιτροπή θεωρεί ότι έτσι παρέχονται πληροφορίες και προστιθέμενη αξία στην έκθεση. Συγκεκριμένα, επειδή η πρωτοβουλία και το πρόγραμμα έχουν πολλές ομοιότητες, τα πορίσματα που εξάγονται εδώ θα μπορούσαν να είναι εφαρμόσιμα κυρίως στα σχέδια που θα τύχουν χρηματοδότησης κατά την περίοδο 2000-2003. Η τελική έκθεση που θα συνταχθεί στο τέλος του προγράμματος Daphne (τέλος 2003) θα περιλαμβάνει αυτή την ανάλυση για τα εν λόγω σχέδια.

Το Daphne (πρωτοβουλία και πρόγραμμα), τα σχέδια και τα αποτελέσματα έχουν τύχει αναγνώρισης, στην Ευρώπη και πέρα από αυτήν, ως σημαντικότερο εργαλείο προγραμματισμού για την καταπολέμηση της βίας. Αυτό τονίστηκε σαφώς στο Παγκόσμιο Συνέδριο της Γιοκοχάμα, τον Δεκέμβριο 2001. Πολλές από τις ευρωπαϊκές οργανώσεις που παρακολούθησαν τις εργασίες του Συνεδρίου είχαν, με κάποιο τρόπο, σχέση με το πρόγραμμα Daphne, γεγονός που δίνει μια ιδέα της έκτασης που καλύπτουν οι εμπλεκόμενοι στο Daphne εταίροι. Πολλά αποτελέσματα και πρακτικές που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο του Daphne παρουσιάστηκαν ως παραδείγματα προς μίμηση, τόσο στις εισηγήσεις ενώπιον της ολομέλειας του Συνεδρίου όσο και στα εργαστήρια. Η **προβολή** αυτού του κοινοτικού προγράμματος είναι ήδη μεγάλη, όχι μόνο μεταξύ των ΜΚΟ αλλά και στους κυριότερους διεθνείς φορείς και κυβερνητικά επίπεδα.

---

¹⁸ Με την "κοινότητα του Daphne" νοούνται όλοι, παλαιοί και σημερινοί, οι συντονιστές σχεδίων, οι οποίοι με τη σειρά τους διαδίδουν τις πληροφορίες στους εταίρους τους, και με τον τρόπο αυτό τις περνούν σε αρκετές εκατοντάδες οργανώσεις στην Ευρώπη.

Οι εκθέσεις παρακολούθησης και της εκ των υστέρων αξιολόγησης¹⁹ καταδεικνύουν ότι οι οργανώσεις έχουν αποκομίσει σοβαρό κέρδος, κυρίως λόγω της συμμετοχής τους σε ευρωπαϊκές εταιρικές σχέσεις. Είτε αποκτώντας πείρα επί της ουσίας είτε βελτιώνοντας τις ικανότητές τους για συντονισμό και διαχείριση, αυξάνοντας τον αριθμό των εταίρων τους ή βελτιώνοντας την εξωτερική τους εικόνα, όλες είχαν ως τελικό αποτέλεσμα την καλύτερη εικόνα τους. Ο μηχανισμός δικτύωσης έχει και ο ίδιος επίπτωση: συνδέει τις οργανώσεις και τις ωθεί σε συνεργασία, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό την απομόνωση, τον ανταγωνισμό και την σπατάλη πόρων.

Κατά συνέπεια, το πρόγραμμα Daphne μπορεί να θεωρηθεί ως επιτυχές ως προς τη συνέχιση της κινητοποίησης του τομέα των ΜΚΟ σε όλα τα επίπεδα, τη σύναψη πολλών νέων εταιρικών σχέσεων και συμμαχιών που συνεργάζονται για πιο συνεκτικές ευρωπαϊκές πολιτικές για την καταπολέμηση της βίας.

Το ευρύ φάσμα ενεργειών κατέληξε σε ευρύ φάσμα επιτευγμάτων και προϊόντων διαφόρων μορφών και διαφόρων βαθμών ποιότητας και αποτελεσματικότητας. Μια από τις πιο ενδιαφέρουσες εξελίξεις στα σχέδια αυτά είναι **οι καινοτόμοι τρόποι** με τους οποίους αντιμετωπίζονται ορισμένα κρίσιμα θέματα. Τα αποτελέσματα κυμαίνονται από τη δημιουργία ενός ευρωπαϊκού χάρτη για τα τηλεφωνικά κέντρα άμεσης σύνδεσης για παιδιά, την καταγραφή της κατάστασης στην Ευρώπη σχετικά με τους βιασμούς, πολυτομεακό πρόγραμμα κατάρτισης για τους εργαζόμενους με δράστες οικογενειακής βίας, την ανάπτυξη προτύπων κατάρτισης για εκπαιδευτές με θέμα την πρόληψη της βίας στη συμπεριφορά παιδιών, την εκπόνηση προγράμματος έρευνας στον ακαδημαϊκό χώρο για τον ακρωτηριασμό γυναικείων γεννητικών οργάνων έως πολλά άλλα. Μερικές μέθοδοι σχεδίων ήσαν καινοτόμοι, όπως ένα πιλοτικό πρότυπο κατάρτισης βασισμένο σε θεατρικό εργαστήριο για την ενίσχυση των κοριτσιών και την πρόληψη σεξουαλικής κακοποίησης, και υλικό κατάρτισης που μπορεί να χρησιμοποιηθεί εντός του χώρου εργασίας για να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση ως προς τη βία στην οικογένεια. **Τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα** των νέων μεθόδων, η πολυτομεακή συνεργασία, τα εκπαιδευτικά προγράμματα, το οπτικοακουστικό υλικό και το υλικό τεχνολογίας πληροφοριών, καθώς και άλλα αποτελέσματα/προϊόντα μερικών σχεδίων φθάνουν πολύ μακρύτερα και έχουν εντυπωσιακό χαρακτήρα.

α) Κατηγορίες αποτελεσμάτων

Οι κυριότερες κατηγορίες των "προϊόντων" που απέρρευσαν από τα σχέδια είναι οι εξής:

(στοιχεία από τα έτη 1998 και 1999 - 102 σχέδια):

---

¹⁹ Βλ. κεφάλαιο 3.5 "Παρακολούθηση και αξιολογήσεις".

Συνέδρια/σεμινάρια/εργαστήρια	154	Ιστ. τόποι, Διαδίκτυο/Τηλ. κέντρα	24
Εκδόσεις (φυλλάδια, δελτία)	101	Ενημερωτικές εκστρατείες	18
Μελέτες	78	CD & CD-ROM	5
Υλικό/εγχειρίδια κατάρτισης	57	Τηλεοπτικά σποτ	5
Οπτικοακουστικά προϊόντα	29	Βάση δεδομ./δίκτυα ηλεκτρ. επικοινων.	4
Επί τόπου παρέμβαση	25	Θέατρο	1

Τα αποτελέσματα μπορούν να περιγραφούν και να σχολιαστούν λεπτομερώς ως εξής:

- **Κατάρτιση, υλικό κατάρτισης και εκπαιδευτικό υλικό**

Παραδείγματα: πρότυπα κατάρτισης για δημοσιογράφους σχετικά με την προβολή παιδιών στα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ευρωπαϊκός χάρτης για τους χειριστές τηλεφωνικών κέντρων άμεσης σύνδεσης για παιδιά και σχέδιο για την επισήμανση των προσόντων τους· κατάρτιση διδασκάλων και επαγγελματιών για την αξιολόγηση των προγραμμάτων στον εκπαιδευτικό τομέα με σκοπό την πρόληψη της ασέλγειας σε παιδιά ιδιαίτερα των ευαίσθητων ομάδων· θεατρικό εργαστήριο για την ενίσχυση των κοριτσιών, και πρόγραμμα κατάρτισης για διδασκάλους και κοινωνικούς λειτουργούς με σκοπό την πρόληψη της βίας και της ασέλγειας σε νεαρές γυναίκες· υλικό κατάρτισης στον χώρο εργασίας για να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση σχετικά με τη βία στην οικογένεια, απευθυνόμενο τόσο στα μέλη συνδικαλιστικών οργανώσεων όσο και στην εργοδοσία· παρέμβαση σε περιπτώσεις οικογενειακής βίας, πρότυπο χρηστής πρακτικής κατά την παρέμβαση, εγχειρίδια και υλικό κατάρτισης για τους εργαζόμενους με δράστες οικογενειακής βίας και τους συντρόφους/πρώην συντρόφους τους· ιστιακός τόπος για την κατάρτιση επαγγελματιών του χώρου της υγείας ως προς τον χειρισμό της οικογενειακής βίας· βιντεοταινία κινούμενων σχεδίων και έντυπο υλικό για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τις διαφορές φύλου και τη βία στα σχολεία.

- **Έρευνα και μελέτες**

Παραδείγματα: ερευνητική μελέτη για την επισήμανση των παραγόντων ευπάθειας των παιδιών, ώστε να καταστεί έγκαιρη και αποτελεσματικότερη η προληπτική παρέμβαση των εκπαιδευτικών, διδασκάλων και γονέων· έρευνα και διακρατική συλλογή δεδομένων για την εκπόνηση πιλοτικής μελέτης που εξετάζει τα προβλήματα σκόπιμου αυτοτραυματισμού των νέων στην Ευρώπη· έκθεση της κατάστασης ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών στην ΕΕ και επικέντρωση του ενδιαφέροντος στην αίτηση ασύλου από μετανάστες παιδικής ηλικίας σε τρία κράτη μέλη· διαπραγμάτευση νεαρών μωαμεθανίδων μεταξύ γονέων και κοινωνικών λειτουργών· τρόπος ενοποίησης διαφόρων κοινωνικών υπηρεσιών· κατανόηση και ερμηνεία της έννοιας της εχεμύθειας σε υποθέσεις ασέλγειας· αναθεώρηση και επιμέλεια του πρώτου σχεδίου ενός διεθνούς εγχειριδίου για το προσωπικό οικοτροφείων με σκοπό την καταπολέμηση της ασέλγειας σε εφήβους· ανάλυση της δίωξης καταγγελλουσών υποθέσεων βιασμού σε ολόκληρη την Ευρώπη προκειμένου να εντοπιστούν οι βασικοί τομείς και να εκπονηθεί σχέδιο δράσης· διαρθρωτικό σχέδιο για πρόγραμμα καταπολέμησης της βίας εις βάρος λεσβιών σε επίπεδο ΕΕ· συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων για τη σεξουαλική παρενόχληση στον χώρο εργασίας.

- **Εκστρατείες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης**

Παραδείγματα: εκστρατεία εκ μέρους ατόμων με μαθησιακές δυσχέρειες κατά της βίας και της τρομοκρατίας στα σχολεία εις βάρος παιδιών και εφήβων με μαθησιακές δυσχέρειες· παροχή βοήθειας σε παιδιά και εφήβους που έχουν υποστεί ή είναι εκτεθειμένα σε οικογενειακή βία, με την ανάπτυξη στρατηγικών επικεντρωμένων στο σχολείο και προληπτικών επεμβάσεων· εκστρατεία ευαισθητοποίησης γυναικών χαμηλής κοινωνικής στάθμης σχετικά με την οικογενειακή βία που προέρχεται από τους άνδρες· ενθάρρυνση του δημόσιου διαλόγου για τα προβλήματα της οικογενειακής βίας· ενημερωτικές εκστρατείες και δικτύωση για την πρόληψη της μαστροπείας· δικτύωση γυναικών δημοσιογράφων για τον χειρισμό από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης των ιεροδούλων και των γυναικών που έχουν πέσει θύματα εμπορίας με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση· μικρή έκδοση με πρακτικές συμβουλές προς νεαρές γυναίκες για την πρόληψη της βίας και της ασέλγειας εις βάρος τους κατά τα ταξίδια τους στην Ευρώπη· παραγωγή ιστιακού τόπου, CD και άλλων μέσων για την ευαισθητοποίηση ανδρών σχετικά με τη βία από άνδρες εις βάρος γυναικών και παιδιών.

- **Δικτύωση και διάδοση πληροφοριών**

Παραδείγματα: σύσταση ευρωπαϊκού δικτύου για την πρόληψη του ακρωτηριασμού γυναικείων γεννητικών οργάνων· αξιολόγηση και υπηρεσίες για μετανάστριες οικιακές βοηθούς· χρηστές πρακτικές και μελέτη περιπτώσεων για ΜΚΟ που εργάζονται στον τομέα της βίας εις βάρος γυναικών· "ορθή" γλώσσα για δημοσιογράφους που γράφουν θέματα σχετικά με την εμπορία ανθρώπων· σύσταση δικτύου για την προστασία από οικογενειακή βία εις βάρος νεαρών γυναικών μουσουλμανικής καταγωγής· σύσταση δικτύων ΜΚΟ σκανδιναβικών χωρών και χωρών της Βαλτικής που εργάζονται για την καταπολέμηση της εμπορίας γυναικών.

- **Λειτουργικά πρότυπα και ενισχύσεις προγραμματισμού**

Παραδείγματα: δείκτες για τη μέτρηση της βίας εις βάρος γυναικών· δημιουργία κέντρων συντονισμού με τις ΜΚΟ και άλλους φορείς για την παροχή βοήθειας στα θύματα βίας και εμπορίας γυναικών με σκοπό την πορνεία· πρόγραμμα για ευρωπαίους εμπειρογνώμονες σχετικά με τον χειρισμό νεαρών δραστών ασέλγειας, και εκπόνηση σχεδίου δράσης για την Ευρώπη που περιλαμβάνει σειρά συστάσεων για ελάχιστους κανόνες όσον αφορά τη σεξουαλική εκμετάλλευση παιδιών, που θα εφαρμοστεί σε εθνικό και πανκοινοτικό επίπεδο· γραμμή παροχής βοήθειας μέσω του Διαδικτύου για την παροχή συμβουλών σε παιδιά θύματα ασέλγειας· σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής για την καταπολέμηση σύγχρονων μορφών δουλείας· συγκριτική έρευνα και συστάσεις για κοινοτικές και εθνικές πολιτικές για την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων.

β) Απόδοση των σχεδίων

Τα περισσότερα σχέδια περιελάμβαναν πολύπλοκο φάσμα ενεργειών στις οποίες εμπλέκονταν πολλοί τομείς και φορείς. Μερικά σχέδια επικεντρώνονταν σε μια ειδική ενέργεια στην οποία συμμετείχαν οι άμεσα εμπλεκόμενοι. Τα περισσότερα σχέδια είχαν μια κοινή προσέγγιση βασισμένη σε διαδικασία αμοιβαίας απόκτησης γνώσεων και συνεργασίας μεταξύ επαγγελματιών, ακαδημαϊκών/εμπειρογνομώνων, αποδεκτών και ΜΚΟ εργαζόμενων στο επίπεδο της βάσης. Μερικές φορές η χρησιμοποιούμενη μέθοδος αποδείχθηκε πολύπλοκη κατά την εφαρμογή της, οπότε επεδείχθησαν δημιουργικότητα και ευελιξία για την επίλυση του προβλήματος. Κάποιες άλλες φορές όμως το πρόβλημα δεν αντιμετωπίστηκε επαρκώς,

και το αποτέλεσμα ήταν μη αξιόπιστη εργασία ή ενέργειες που έμειναν ασυμπλήρωτες ή εγκαταλείφθηκαν.

Η μεθοδολογία είναι μια ξένη έννοια για πολλές ομάδες, γεγονός που οδηγεί άμεσα σε προβλήματα ως προς την εκπλήρωση των υποχρεώσεων και την ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Προφανώς, ομάδες που χαρακτηρίζουν εαυτούς ως ερευνητές ή/και εργάζονται σε στενή συνεργασία με ακαδημαϊκούς συμβούλους είναι περισσότερο εξοικειωμένες με την έννοια της μεθοδολογίας.

Μερικά άλλα σχέδια υπερέβαλαν κατά την προσπάθειά τους να συμπεριλάβουν τα πάντα εντός της συμβατικής περιόδου του ενός έτους. Αυτό συνέβη λόγω συνδυασμού των εξής παραγόντων: α) προτάθηκαν πάρα πολλές ενέργειες, και β) έλλειψη πείρας στο συγκεκριμένο θέμα ή τεχνογνωσίας απαραίτητης για την εφαρμογή τους. Άλλος λόγος είναι ότι συχνά υποτιμήθηκε ο χρόνος που απαιτείται για τη δημιουργία αποτελεσματικής διακρατικής εταιρικής σχέσης.

Τα περισσότερα σχέδια εφάρμοσαν τις πιο πολλές από τις προγραμματισθείσες ενέργειες και επέτυχαν τους στόχους τους. Πολλά σχέδια έδρασαν σε διαφορετικά επίπεδα, εμπλέκοντας συχνά φορείς πολλών τομέων, δημόσια και κρατικά ιδρύματα, εθνικά και διακρατικά δίκτυα. Η απόδοση αυτών των σχεδίων μπορεί να ταξινομηθεί σε τέσσερις ομάδες: άριστη (25%), καλή (40%), επαρκής (25%) και κακή/ανεπαρκής (10%).

Η πρώτη ομάδα χαρακτηρίστηκε **άριστη** λόγω της θεώρησης και της κατανόησης των θεμάτων και των πολιτικών, της μεθοδολογίας τους, της συνεργασίας και της καινοτομίας. Τα μισά εξ αυτών έκαναν χρήση υπαρχόντων εθνικών και κοινοτικών δικτύων. Τα περισσότερα διεξήγαγαν εκτεταμένες διαβουλεύσεις όχι μόνο με τους σχετικούς επαγγελματικούς κύκλους του εν λόγω τομέα αλλά και με τις στοχοθετημένες ομάδες, δηλ. τους τελικούς αποδέκτες των σχεδίων. Όλες οι εμπλεκόμενες οργανώσεις είχαν πολυετή πείρα εργασίας στο θέμα των σχεδίων τους. Εγνώριζαν την ύπαρξη ή τη μη ύπαρξη εθνικών ή κοινοτικών πολιτικών στον τομέα που τους απασχολούσε, και συχνά κατέβαλαν ιδιαίτερες προσπάθειες (επιπλέον εργασία) για να υπερβούν μόνιμες δυσχέρειες/εμπόδια. Η άριστη απόδοση οφείλεται σε συνδυασμό διαφόρων παραγόντων: σαφώς καθορισμένους στόχους, πανευρωπαϊκή εταιρική σχέση με έντονο ενδιαφέρον για την επίτευξη κοινών στόχων, αποτελεσματικό συντονιστή ικανό να κατανέμει τις αρμοδιότητες μεταξύ όλων, σύσταση ευρωπαϊκών επιστημονικών επιτροπών εμπειρογνομόνων που καθόρισαν τις επιστημονικές κατευθυντήριες οδηγίες και συντόνισαν τις εργασίες των εθνικών εμπειρογνομόνων, ανάμιξη πολλών επαγγελματιών και αποτελεσματική διαχείριση των εργασιών.

Η δεύτερη ομάδα σχεδίων αξιολογήθηκε ως **καλή** λόγω της καινοτόμου διάδρασης με το θέμα των σχεδίων, την μεθοδολογική τεχνογνωσία και τη δέσμευσή τους να βρουν λύσεις. Υπήρξαν όμως κάποιες αδυναμίες. Όλα τα σχέδια είχαν ένα σημαντικό τομέα δραστηριότητας και μερικά ένα καινοτόμο τομέα δραστηριότητας, με σωστά επιλεγμένες μεθόδους και καλή συνεργασία με τους εταίρους. Οι περισσότερες ομάδες σχεδίων εφάρμοσαν όλες ή τις πιο πολλές προγραμματισμένες δραστηριότητες, επέτυχαν τους σημαντικότερους στόχους τους και παρήγαγαν ενδιαφέροντα αποτελέσματα. Μερικές από τις οργανώσεις έχουν αναπτύξει δραστηριότητα στον τομέα ενδιαφέροντος/πολιτικής επί μακρό χρονικό διάστημα, ενώ για μερικές άλλες επρόκειτο για την πρώτη φορά που ενεπλάχθησαν σε σχέδιο με συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ. Η αξιολόγηση έλαβε δεόντως υπόψη αυτή τη διάσταση. Σε μερικές περιπτώσεις όμως κάποια από τα σχέδια, εξαιρετικά φιλόδοξα, δεν ήταν εφικτά είτε λόγω έλλειψης πόρων και χρόνου είτε λόγω της ανεπάρκειας των μεθόδων/δραστηριοτήτων που επελέγησαν.

Η τρίτη ομάδα σχεδίων παρήγαγε **επαρκή** αποτελέσματα. Σε όλα τα σχέδια ακολουθήθηκαν διαφορετικές μέθοδοι εργασίας. Μερικά είχαν μόλις δύο εταίρους ενώ άλλα έκαναν χρήση του υπάρχοντος κοινοτικού δικτύου για τη διάδοση των αποτελεσμάτων. Αυτή η ομάδα σχεδίων εφάρμοσε όλες ή μέρος των προγραμματισμένων ενεργειών, αλλά η εφαρμογή ήταν συχνά ανεπαρκής, και για τον λόγο αυτό τα αποτελέσματα είναι περιορισμένης αξίας. Αυτή η ελλιπής απόδοση οφείλεται σε διάφορους παράγοντες: επιδιώχθηκαν εξαιρετικά πολλές δραστηριότητες που κατέληξαν σε διασπάθιση των πρωτοβουλιών και διασπορά των περιορισμένων πόρων, μέτριο επίπεδο εμπειρογνωμοσύνης του συντονιστή/της υπεύθυνης οργάνωσης, ανεπαρκής επιμέλεια εκ μέρους των ερευνητικών ομάδων.

Το υπόλοιπο 10% των σχεδίων είτε δεν ολοκλήρωσαν τους προγραμματισμένους στόχους τους είτε παρήγαγαν ανεπαρκή αποτελέσματα. Είχαν εμπλακεί σε ευρύτατο φάσμα ποικίλων ενεργειών, με ασαφή μεθοδολογία και ανεπαρκή εμπειρογνωμοσύνη στον στοχοθετημένο τομέα δραστηριότητας. Εξετάζοντας αυτά τα σχέδια διαπιστώνεται παντού ασυνέπεια, στη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε, στην ανεπάρκεια ως προς τη σχέση χρησιμοποιηθέντων μέσων και προς επίτευξη στόχων, στο κοινό/τους αποδέκτες στους οποίους απευθύνονταν. Για παράδειγμα, δύο σχέδια που απόβλεπαν, και τα δύο, στην παραγωγή πανκοινοτικής επίπτωσης, είχαν κακή απόδοση διότι, παρά τις πολλές κοινοτικές εταιρικές σχέσεις, οι οργανωτικοί φορείς δεν επρόσεξαν τη συμβολή και τη συνεργασία σε επίπεδο ΕΕ και έτσι δεν σχηματίστηκαν αποτελεσματική διακρατική εταιρική σχέση, με αποτέλεσμα τα σχέδια να λειτουργήσουν ως αποκομμένες τοπικές ενέργειες.

Σε περίπτωση σαφούς εκτροπής ή έλλειψης αποτελεσμάτων, τα σχέδια χρειάστηκε να σταματήσουν. Η Επιτροπή αντιμετώπισε μία τέτοια περίπτωση, ενώ κίνησε τη διαδικασία ανάκτησης καταβληθέντων ποσών σε τρεις περιπτώσεις που τα χρήματα χρησιμοποιήθηκαν κατά τρόπο μη κανονικό ή δεν χρησιμοποιήθηκαν εξ ολοκλήρου.

Αυτή η τελευταία κατηγορία ("κακή/ανεπαρκής") δεν πρέπει αναγκαστικά να θεωρηθεί ως αποτυχία των σχεδίων ή του προγράμματος Daphne. Συγκεκριμένα, παρά την έλλειψη απτών αποτελεσμάτων, τα σχέδια αυτά αποτέλεσαν το επίκεντρο διαδικασίας μάθησης: πρέπει κάπου να γίνει μια αρχή συνεργασίας, χωρίς απαραίτητα να αντληθούν επιτυχίες με την πρώτη προσπάθεια. Το πρόγραμμα Daphne πρέπει να παραμείνει ο χώρος δράσης αυτών των προσπαθειών, και με τον τρόπο αυτό να επιτευχθεί ένας από τους στόχους του, η σύσταση και η επέκταση της δικτύωσης τέτοιων οργανώσεων στην Ευρώπη. Είναι ουτοπία να θεωρεί κανένας ότι οι εμπλεκόμενες για πρώτη φορά οργανώσεις θα έχουν 100% επιτυχία. Το σημαντικό δίδαγμα είναι ότι αυτού του τύπου διαδικασίες απόκτησης γνώσεων πρέπει να τεκμηριώνονται και να διαδίδονται.

γ) Επιπτώσεις

Οι οργανώσεις έχουν μερικές φορές συγκεχυμένες απόψεις για τις έννοιες "αποτελέσματα", "διάδοση" και "επιπτώσεις". Συνηθέστερα αυτό που νοείται στον προγραμματισμό με τους όρους αυτούς είναι κάποια **έκβαση** (που στο έγγραφο αυτό ονομάζεται **αποτέλεσμα**) σε οποιοδήποτε προϊόν λαμβάνει ο συμβασιούχος μετά από την εργασία που αποτέλεσε αντικείμενο της χρηματοδότησης (μπορεί να ανήκει σε οποιαδήποτε κατηγορία αναφέρεται πιο πάνω στο σημείο α). Η **επίδραση** (που στο έγγραφο αυτό ονομάζεται **επίπτωση**) είναι το σταθερό αποτέλεσμα στους άμεσους αποδέκτες ή/και σε όλον τον ενδιαφερόμενο πληθυσμό. **Διάδοση** των αποτελεσμάτων (και γνώσεις αντλούμενες από αυτά) είναι ένας μηχανισμός που καθιστά τα αποτελέσματα γνωστά και χρησιμοποιήσιμα όσο το δυνατόν ευρύτερα.

Η επίπτωση των ενημερωτικών εκστρατειών και των εκστρατειών ευαισθητοποίησης για παράδειγμα είναι δύσκολο να αξιολογηθεί. Ο αριθμός των ατόμων που συμμετέχουν σε πανκοινωνικά συνέδρια ή σεμινάρια, ο όγκος του παραγόμενου υλικού ή του υλικού που διανέμεται υπό μορφή άρθρων στον τοπικό ή εθνικό τύπο, καθώς και οι τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές, ποικίλλουν σημαντικά και δεν είναι πάντοτε γνωστά ούτε από τους ίδιους τους οργανωτές. Εντούτοις, πιο κάτω εκτίθενται μερικά παραδείγματα επιπτώσεων που καταμετρήθηκαν με άλλες μορφές σχεδίων/αποτελεσμάτων:

- Η εφαρμογή ενός σχεδίου είχε άμεση επίδραση στη χάραξη κοινοβουλευτικής αποστολής για την αναζήτηση στοιχείων σχετικά με τις σύγχρονες μορφές δουλείας σε ένα κράτος μέλος, και η επίδραση της οργανώτριας οργάνωσης προβλήθηκε δημοσία. Ως συνέπεια των εργασιών της, η οργανώτρια οργάνωση κλήθηκε επίσης να συμμετάσχει σε επιμορφωτικά σεμινάρια για αστυνομικούς με θέμα την εμπορία ανθρώπων σε εθνικό επίπεδο, καθώς και στο πλαίσιο της μελλοντικής σχολής αστυνομίας της ΕΕ.
- Σημειώθηκε μεγάλη βελτίωση στη συμπεριφορά ομάδας βίαιων νεαρών τροφίμων ιδρύματος μετά τη συμμετοχή τους σε πειραματικό πρόγραμμα που αποσκοπούσε στη μεταβολή της συμπεριφοράς τους (40 εβδομάδες συστηματικής παρέμβασης και παρακολούθησης) που αναπτύχθηκε από ένα εταίρο, πανεπιστημιακή ερευνητική ομάδα, στο πλαίσιο του σχεδίου.
- Ένα σχέδιο, με θέμα την οικογενειακή βία, ολοκλήρωσε κατάρτιση και ευαισθητοποίηση του προσωπικού δημοσίων υπηρεσιών και αστυνομίας, με διαδραστικά βίντεο και σκηνές που εμφάνιζαν διάφορους μεθόδους παρέμβασης. Ως συνέπεια των εργασιών τους, η κυβέρνηση του εν λόγω κράτους μέλους προγραμματίζει την παραγωγή μαγνητοσκοπημένων εκδόσεων του έργου με σκοπό την ευρύτερη διάδοσή του.
- Ένα σχέδιο βασιζόμενο σε σχολεία εξέτασε την επίπτωση της γλώσσας/των γλωσσικών δομών/των ύβρεων στη βία, και επέτυχε την εκπόνηση μερικών άμεσων αλλαγών πολιτικής: οι συστάσεις της έκθεσής τους έχουν ήδη εγκριθεί και τεθεί σε εφαρμογή στα τοπικά σχολεία.
- Από ΜΚΟ που ασχολούνται με θέματα σχετικά με τις γυναίκες και εμπλέκονται σε ενέργειες για την καταπολέμηση της εμπορίας γυναικών ζητήθηκε να συμμετάσχουν ως εθνικοί εμπειρογνώμονες σε πολλές και διαφορετικές ενέργειες, όπως έρευνα, σεμινάρια, εκδηλώσεις και πολιτικές παρεμβάσεις, και να συνεργαστούν με τους αρμόδιους εθνικούς φορείς.
- Μια οργάνωση που εξέδωσε και διένειμε έντυπο με προς απόσπαση ταχυδρομικό δελτάριο, με οδηγίες προς τις γυναίκες πώς να αποφεύγουν τους κινδύνους βίας στα ταξίδια τους στην Ευρώπη, έλαβε 500 ταχυδρομικά δελτάρια (το 1% του συνόλου που διανεμήθησαν) με σχόλια επί του εντύπου.
- Οι διδάσκαλοι και οι γονείς που ενεπλάκησαν στη συμπλήρωση ερωτηματολογίου σε ερευνητική μελέτη για την ευπάθεια των παιδιών, ζήτησαν περαιτέρω κατάρτιση για τον χειρισμό τέτοιων θεμάτων. Ως εκ τούτου, χρηματοδοτήθηκε νέο σχέδιο έρευνας και κατάρτισης για την ευπάθεια παιδιών που ετέθη σε εφαρμογή στην ίδια κοινότητα.
- Οι εργασίες ενός σχεδίου για τις διακρίσεις και τη βία εις βάρος λεσβιών κατέληξε σε πορίσματα που κατέδειξαν την έλλειψη υπηρεσιών και μέτρων για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Μία από τις άμεσες επιπτώσεις αυτής της εργασίας ήταν ο διορισμός

εκπροσώπου της τοπικής αστυνομίας αρμόδιου πλέον για προβλήματα/πολιτικές σχετικές με τις λεσβίες.

- Ως συνέχεια επιμορφωτικού σεμιναρίου για διδασκάλους και ψυχοκοινωνικούς λειτουργούς με θέμα την πρόληψη και τον χειρισμό περιπτώσεων ασέλγειας σε παιδιά, το εθνικό υπουργείο παιδείας χρηματοδότησε σεμινάριο που θα οργανωθεί από την ίδια οργάνωση.
- Σχέδιο για προγράμματα πρόληψης και κατάρτισης για την καταπολέμηση της ασέλγειας σε διανοητικά μειονεκτούντες εφήβους στέφθηκε με επιτυχία και με ιδιωτική χρηματοδότηση προέβη στη δημοσίευση των εργασιών του σε άλλες χώρες πέραν από αυτές που είχαν προγραμματιστεί αρχικά με σκοπό την ευρύτερη διάδοση στην Ευρώπη.

Παρατήρηση: Άλλα παραδείγματα χρηστής πρακτικής και μεθόδου που αναπτύχθηκαν μέσω σχεδίων Daphne εκτίθενται συνοπτικά στο παράρτημα 6. Λεπτομερέστερες περιπτώσεις (19) περιλαμβάνονται στον ιστιακό τόπο του Daphne:

http://europa.eu.int/comm/justice_home/project/daphne/el/index.htm

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Σκοπός του προγράμματος Daphne είναι να στηρίζει το έργο των οργανώσεων (συμπεριλαμβανομένων ΜΚΟ και τοπικών δημόσιων αρχών) στην προστασία γυναικών και παιδιών και στην πρόληψη της βίας εις βάρος τους. Το Daphne προσθέτει αξία σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Κοινότητας στο έργο αυτό και ενθαρρύνει την ανταλλαγή ιδεών και βέλτιστων πρακτικών με το σχηματισμό δικτύων και εταιρικών σχέσεων και την εφαρμογή πιλοτικών σχεδίων. Αυτά παρέχουν ευκαιρίες μάθησης, διάδοσης των πληροφοριών και μεταφοράς ικανοτήτων καθώς και συνολική κάλυψη των προβληματικών περιοχών, και έχουν σχεδιαστεί προς το συμφέρον εκείνων που πέφτουν θύματα βίας.

Επί πλέον, το Daphne στηρίζει ενέργειες που αυξάνουν την ευαισθητοποίηση τόσο της κοινής γνώμης όσο και του απειλούμενου πληθυσμού σχετικά με τη βία, καθώς και ενέργειες που περιλαμβάνουν ερευνητικές εργασίες και σεμινάρια με θέμα τη βία. Πράγμα πολύ σημαντικό, όλη αυτή η εργασία γίνεται μέσω ευρωπαϊκών δικτύων και με σκοπό τη συνεργασία των ευρωπαϊκών ενεργειών και την ανταλλαγή των βέλτιστων πρακτικών.

Κατά τα δύο πρώτα έτη του, το Daphne είχε αντίκτυπο πολύ μεγαλύτερο από τον αναμενόμενο. Το 2000 και το 2001 ζητήθηκαν από την Επιτροπή 1500 και 1000 αιτήσεις αντιστοίχως, παρελήφθησαν 415 και 207 προτάσεις συνοδευόμενες από αίτηση για χρηματοδότηση (από κονδύλιο του προϋπολογισμού ύψους 5 εκατ. ευρώ), συνολικού ύψους 40 εκατ. ευρώ και 20 εκατ. ευρώ. Αυτή η εντυπωσιακή ζήτηση καταδεικνύει ότι το πρόγραμμα ανταποκρίνεται σαφώς σε έντονη ανάγκη στο χώρο των εθελοντικών φορέων.

Αυτά τα δύο πρώτα έτη, το πρόγραμμα Daphne επέδειξε έντονη βελτίωση στην ανάπτυξη πολιτικής και πρακτικών λύσεων σε θέματα σχετικά με τη βία αλλά και στις λειτουργικές εφαρμογές τους σε όλη την Ευρώπη. Όπως αναφέρεται λεπτομερώς στην έκθεση, η φάση της εφαρμογής των σχεδίων εμφάνισε και επιτυχίες και αδυναμίες. Οι αδυναμίες αφορούν κυρίως δυσχέρειες στη διακρατική εφαρμογή και τη διαχείριση. Εντούτοις, διακρίνεται μια θετική τάση ενίσχυσης της συνεργασίας σε ευρωπαϊκό επίπεδο και ωφέλιμης συνεργίας μεταξύ ΜΚΟ και δημοσίων φορέων.

Με την παγίωση αυτής της συνεργασίας, και κυρίως με τις πολυάριθμες ενημερωτικές εκστρατείες και τις εκστρατείες ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, τα σχέδια της πρωτοβουλίας ή του προγράμματος Daphne άσκησαν σημαντική επίδραση. Ο αντίκτυπός τους γίνεται αισθητός όχι μόνο στις βραδέως μεταβαλλόμενες ιδέες περί βίας αλλά και στην ανάπτυξη πολιτικών της ΕΕ. Τα δημόσια ιδρύματα εξετάζουν και αναπτύσσουν νέα πρότυπα και μεθόδους, που συμβάλλουν όλα στη δημιουργία κοινού πλαισίου και στη σύγκλιση των πολιτικών σε όλα τα κράτη μέλη.

Το Daphne ασχολείται με το ευρύτατο, δύσκολο και βαθιά ανθρώπινο πρόβλημα της βίας, σε όλα τα επίπεδα της έκφρασής του, και ευρίσκεται σε ισχυρή θέση να προτείνει λύσεις και να δρέψει αποτελέσματα. Όπως τονίζεται σε ολόκληρη την έκθεση και αναγνωρίστηκε στο Δεύτερο Παγκόσμιο Συνέδριο για την καταπολέμηση της σεξουαλικής εκμετάλλευσης παιδιών, στη Γιοκοχάμα, τον Δεκέμβριο 2001, ο μακρύς κατάλογος των ενεργειών των σχεδίων, που περιλαμβάνει καινοτόμους μεθόδους για την πρόληψη, τη συνεργασία, τις ανταλλαγές, τη δικτύωση, την ανάπτυξη νέων προτύπων και τη διάδοση των βέλτιστων πρακτικών, έχει ήδη αρχίσει να έχει πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στις ΜΚΟ και στις θεσμικές ενέργειες στην Ευρώπη, και μάλιστα πέρα από αυτήν. Κατά τα δύο πρώτα έτη της λειτουργίας του (βασισόμενο στην προηγούμενη τριετία 1997-1999 της πρωτοβουλίας Daphne), αυτό το κοινοτικό πρόγραμμα συνέβαλε ήδη ουσιαστικά στην ανάπτυξη κοινοτικής

πολιτικής για την καταπολέμηση της βίας, της εμπορίας ανθρώπων, της σεξουαλικής κακοποίησης και της πορνογραφίας, με επιπτώσεις που υπερβαίνουν κατά πολύ τα όρια της Ευρώπης.

Στο **μέλλον** το πρόγραμμα δράσης αναμένεται να είναι ευρύτερο και να προσφέρει περισσότερους τύπους ενεργειών ώστε να ενισχυθεί η διάδοση των ήδη ανεπτυγμένων χρηστών πρακτικών. Για παράδειγμα ένα νέο πρόγραμμα Daphne θα μπορούσε να προτείνει **διάθεση/ανταλλαγή** εμπειρογνομώνων, ικανών και έμπειρων, από τη μία οργάνωση σε άλλη, με σκοπό την προσαρμογή νέων λύσεων/πρακτικών. Επί πλέον, θα μπορούσε να αναθέσει σε έμπειρες οργανώσεις τη **διάθεση**, τη **χρήση** και την **προσαρμογή** των υφιστάμενων πρακτικών.

6. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ (SEC(2002) 338)

Παράρτημα 1: Απόφαση αριθ. 293/2000/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου·ΕΕ L 34 της 9.2.2000

Παράρτημα 2: Επιτροπή Προγράμματος Daphne: κατάλογος αντιπροσώπων των κρατών μελών

Παράρτημα 3: Πορεία του προγράμματος Daphne

Παράρτημα 4: Πορεία των σχεδίων Daphne

Παράρτημα 5: Στατιστικά των σχεδίων Daphne

Παράρτημα 6: Παραδειγματικές περιπτώσεις του Daphne